

คู่มือวิทยากร
ในการพัฒนาข้าราชการ

เรื่อง

วินัยข้าราชการพลเรือน

สำนักมาตรฐานวินัย
สำนักงาน ก.พ.

คู่มือวิทยากรในการพัฒนาข้าราชการ เรื่อง วินัยข้าราชการพลเรือน

ปีที่พิมพ์	กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
จำนวนพิมพ์	๕๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย	สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ. ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๗ ๑๖๒๘ โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๑๖๒๕ www.ocsc.go.th
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์สำนักงาน ก.พ.

คำนำ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕๙ ผู้ได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง หรือ มาตรา ๕๕ ให้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการและให้ได้รับการพัฒนาเพื่อให้รู้ระเบียบแบบแผนของทางราชการ และเป็นข้าราชการที่ดีตามที่กำหนดใน กฎ ก.พ.”

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการและการพัฒนาข้าราชการที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดไว้ในข้อ ๘ ว่า

“การพัฒนาข้าราชการพลเรือนสามัญที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อให้รู้ระเบียบแบบแผนของทางราชการและเป็นข้าราชการที่ดี ให้ดำเนินการในกระบวนการดังต่อไปนี้

(๑) การปฐมนิเทศเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ผู้บริหาร และวัฒนธรรมของส่วนราชการ รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ

(๒) การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎ และระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(๓) การอบรมสัมมนาร่วมกันเพื่อปลูกฝังการประพฤติปฏิบัติตน ให้เป็นข้าราชการที่ดี

การดำเนินการพัฒนาตามวรรคหนึ่ง และการประเมินผลการพัฒนา ให้เป็นไปตามที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด”

สำนักงาน ก.พ. กำหนดแนวทางพัฒนาข้าราชการพลเรือนสามัญที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการไว้ ตามหนังสือ ที่ นร ๑๐๑๓/ว ๒๕ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ กำหนดวิธีดำเนินการในการสร้างวินัยเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมรับรู้ ตระหนัก และเกิดจิตสำนึก

ในการมีวินัย โดยกำหนดกิจกรรมไว้ประการหนึ่งในกระบวนการอบรมสัมมนาร่วมกัน ให้มีการบรรยายพิเศษโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวินัยข้าราชการพลเรือน อาจต้องการ**คู่มือ**เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการพลเรือนที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการให้รักษาวินัยดังกล่าว

อนึ่ง แม้ว่า ข้าราชการพลเรือนทุกคนจะได้รับการพัฒนาให้รู้ระเบียบแบบแผนของทางราชการ และเป็นข้าราชการที่ดีมาแล้วเมื่อเริ่มเข้ารับราชการ แต่ก็อาจยังไม่เพียงพอที่จะให้**รู้ เข้าใจ** และ **เกิดจิตสำนึก**ที่จะรักษาวินัยข้าราชการโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ อีกทั้งเมื่อรับราชการนานไปอาจ**ลืมนึก** หรือ**ไม่สนใจ** จนไม่เคร่งครัดในการรักษาวินัยข้าราชการ จึงต้องมีการพัฒนาอีกเป็นระยะ ๆ เพื่อเตือนสติ และเสริมความเคร่งครัดในการรักษาวินัยอยู่เสมอ ซึ่งต้องใช้**วิทยากร**ในการพัฒนาดังกล่าวอีก

แม้ว่าส่วนราชการต่าง ๆ จะมี**วิทยากร**ในการพัฒนาให้ข้าราชการรักษาวินัยอยู่บ้าง และสำนักงาน ก.พ. ได้จัดการฝึกอบรมวิทยากรเหล่านั้นให้รู้วิธีการพัฒนาข้าราชการให้รักษาวินัยมาแล้ว ก็อาจยังมีบางส่วนของวิทยากรที่ยังไม่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวินัยข้าราชการพลเรือนเพียงพอ ยัง**ต้องการคู่มือ** เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการให้รักษาวินัยได้ครบถ้วนทุกประการ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

สำนักงาน ก.พ. พิจารณาเห็นว่า หนังสือ “**คู่มือข้าราชการฝ่ายรัฐสภาชุดที่ ๓ ลำดับที่ ๓ วินัยข้าราชการรัฐสภาสามัญ**” ที่นายประวิณ ณ นคร อดีตเลขาธิการ ก.พ. เคยเรียบเรียงให้นักพัฒนาบุคคล และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของรัฐสภาใช้ในการพัฒนาข้าราชการฝ่ายรัฐสภา มีแนวที่อาจปรับปรุงมาใช้เป็น **คู่มือวิทยากรในการพัฒนาข้าราชการพลเรือนให้รักษาวินัยข้าราชการพลเรือน**ได้ซึ่งนายประวิณ ณ นคร ได้ปรับปรุงคู่มือดังกล่าวให้เป็น “**คู่มือวิทยากรในการพัฒนาข้าราชการ เรื่องวินัยข้าราชการพลเรือน**” แล้ว

สำนักงาน ก.พ. จึงได้จัดพิมพ์หนังสือคู่มือนี้ แจกจ่ายให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำไปให้วิทยากรที่มีหน้าที่พัฒนาข้าราชการพลเรือนให้รักษาวินัยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการพลเรือนให้รักษาวินัยโดยเคร่งครัดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

หวังว่าหนังสือคู่มือนี้ คงจะอำนวยประโยชน์แก่วิทยากร เพื่อใช้เป็นแนวในการพัฒนาข้าราชการพลเรือนให้รักษาวินัยได้ตามสมควร

สำนักงาน ก.พ.

ตุลาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
คำแนะนำวิธีใช้คู่มือ		๑
ความหมายของวินัย		๒
ความจำเป็นที่ต้องรักษาวินัย		๓
ความสำคัญของวินัย		๔
วินัยและโทษทางวินัย		๕
ข้อปฏิบัติทางวินัย		๗
ประการพิเศษ	สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย	๙
ประการที่ ๑	ซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม	๑๑
ประการที่ ๒	ปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบาย และระเบียบแบบแผน	๑๖
ประการที่ ๓	ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดี	๓๓
ประการที่ ๔	ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา	๔๐
ประการที่ ๕	อุทิศเวลาให้แก่ราชการ	๔๗
ประการที่ ๖	รักษาความลับของทางราชการ	๕๗
ประการที่ ๗	รักษาความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ	๖๑
ประการที่ ๘	ปฏิบัติดีต่อผู้ติดต่อราชการ	๖๗
ประการที่ ๙	วางตนเป็นกลางทางการเมือง	๗๓
ประการที่ ๑๐	รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์	๗๗
ข้อห้ามทางวินัย		๘๙
ประการที่ ๑	ไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา	๙๑
ประการที่ ๒	ไม่ปฏิบัติราชการข้ามผู้บังคับบัญชา	๙๗
ประการที่ ๓	ไม่อาศัยตำแหน่งหาประโยชน์โดยมิชอบ	๑๐๓
ประการที่ ๔	ไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ	๑๑๒
ประการที่ ๕	ไม่หาประโยชน์ให้เสียความเที่ยงธรรมและเกียรติ	๑๑๖
ประการที่ ๖	ไม่เป็นผู้จัดการห้างหุ้นส่วนบริษัท	๑๒๒
ประการที่ ๗	ไม่ก่อกวนแก่งั่นในการปฏิบัติราชการ	๑๒๗
ประการที่ ๘	ไม่ล่องละเมียดทางเพศต่อผู้ปฏิบัติราชการ	๑๓๑
ประการที่ ๙	ไม่เหยียดหยามผู้ติดต่อราชการ	๑๓๖

คำแนะนำวิธีใช้คู่มือ

ลักษณะคู่มือ

คู่มือวิทยากรในการพัฒนาข้าราชการ เรื่อง “ วินัยข้าราชการพลเรือน ” เล่มนี้ เป็นคู่มือสำหรับวิทยากรใช้ในการพัฒนาข้าราชการพลเรือน เพื่อให้รู้ ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติและไม่ฝ่าฝืนฝืนข้อห้ามทางวินัยข้าราชการพลเรือน

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของคู่มือเล่มนี้ เพื่อใช้ในการพัฒนาข้าราชการพลเรือนให้

๑. รู้ว่าการใดข้าราชการทำได้ และ การใดข้าราชการทำไม่ได้ ในอันที่จะรักษาวินัยข้าราชการ
๒. เข้าใจว่า การใดข้าราชการทำได้ และ การใดข้าราชการทำไม่ได้ ในอันที่จะรักษาวินัยข้าราชการ
๓. สำนึกว่า การใดข้าราชการพึงทำ การใดข้าราชการไม่พึงทำในอันที่จะรักษาวินัยข้าราชการ

คำเตือน

คู่มือนี้เป็นบทศึกษาสำหรับวิทยากรใช้ในการพัฒนาข้าราชการให้รู้ ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ และไม่ฝ่าฝืนข้อห้ามทางวินัยข้าราชการพลเรือนเท่านั้น ไม่พียงนำไปใช้ในการพิจารณาความผิดทางวินัย เพราะอาจทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อน เนื่องจากรายละเอียดไม่เพียงพอ

ความหมายของวินัย

“วินัย แท้จริงมีอยู่สองอย่าง

อย่างหนึ่ง คือ วินัย ตามที่ทราบกันและถือกัน อันได้แก่**ข้อปฏิบัติ**ที่บัญญัติไว้เป็นกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้ถือปฏิบัติ

อีกอย่างหนึ่ง คือ **วินัยในตนเอง**ที่แต่ละคนจะต้องบัญญัติขึ้นสำหรับควบคุมบังคับให้มี ความจริงใจ และให้ประพฤติปฏิบัติตามความจริงใจนั้นอย่างมั่นคง มีลักษณะเป็นสัจจาธิฐาน หรือ การตั้งสัตย์สัญญาให้แก่ตัว วินัยอย่างนี้จัดเป็นตัววินัยแท้ เพราะให้ผลจริง และแน่นอนยิ่งกว่าวินัยที่เป็นบทบัญญัติ ทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อกูลให้การถือการใช้วินัยที่เป็นบทบัญญัตินั้นได้ผลเที่ยงตรง ถูกต้อง สมบูรณ์เต็มเปี่ยมตามเจตนารมณ์”

(พระบรมราโชวาท)

ความจำเป็นที่ต้องรักษาวินัย

แนวคิด

๑. ผู้อยู่ในวงการใด พึงวางตนให้อยู่ใน “แบบ” ของคนในวงการนั้น ผู้เป็นข้าราชการ ก็ พึงวางตนให้อยู่ใน “แบบ” ของข้าราชการ
๒. “แบบ” ของข้าราชการเป็น “แบบ” ของคนที่มีวินัย
๓. ผู้เข้ารับราชการใหม่อาจทำผิด “แบบ” ของข้าราชการ เพราะไม่รู้ หรือไม่เข้าใจ หรือไม่สนใจ หรือทำตามอย่างที่ผิด จนอาจเป็นผลให้กระทำผิดวินัยข้าราชการได้
๔. ข้าราชการจึงต้องรู้ว่าวินัยข้าราชการมีอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้ปฏิบัติตามโดยไม่กระทำผิดวินัย
๕. ข้าราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยจะถูกลงโทษทางวินัย
๖. ผู้ถูกลงโทษทางวินัย จะมีผลกระทบทางจิตใจ เสียชื่อเสียง ไม่ได้รับบำเหน็จความชอบ เช่น ถูกงดเลื่อนเงินเดือน ความก้าวหน้าในราชการจะชะงัก ถ้าเป็นความผิดร้ายแรง ถูกไล่ออกจากราชการ จะไม่ได้รับบำเหน็จบำนาญ และอาจถูกดำเนินคดี ทั้งทางอาญา และทางแพ่งด้วย

ความสำคัญของวินัย

แนวคิด

๑. วินัยช่วยเสริมบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธาว่าเป็น**คนดี** ข้าราชการจะต้องมีวินัย เพื่อให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชน
๒. วินัยช่วยส่งเสริมสมรรถภาพในการทำงานให้มี**ประสิทธิภาพ**และเพิ่ม**ประสิทธิผล** ข้าราชการจะต้องมีวินัย เพื่อที่จะได้ทำงานของชาติให้สัมฤทธิ์ผลบรรลุเป้าหมาย
๓. วินัยช่วยส่งเสริม**ความสำเร็จ**และ**ความเจริญก้าวหน้า**ในการทำงานและการดำเนินชีวิตของบุคคล ข้าราชการจะต้องมีวินัย เพื่อความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในการทำงานและการดำเนินชีวิตของตน

วินัยและโทษทางวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๘๐ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาวินัยโดยกระทำการ หรือไม่กระทำการ ตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ”

“มาตรา ๘๘ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยจะต้องได้รับโทษทางวินัย เว้น แต่ มีเหตุอันควรงดโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗ การดำเนินการทางวินัย

โทษทางวินัยมี ๕ สถาน ดังต่อไปนี้

๑. ภาคทัณฑ์

๒. ตัดเงินเดือน

๓. ลดเงินเดือน

๔. ปลดออก

๕. ไล่ออก”

ข้อคิด

“ข้าราชการที่สามารถ ต้องมีความรู้ครบสามส่วน คือความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติการ และความรู้คิดอ่านตามเหตุผลตามความความเป็นจริง

ต้องมีความจริงใจ และความบริสุทธิ์ใจในงาน ในผู้ร่วมงาน ในการรักษาระเบียบแบบแผน ความดีงาม ความถูกต้องทุกอย่างในแผ่นดิน

ต้องมีความสงบและหนักแน่น ทั้งในกาย ในใจ ในคำพูด

ต้องสำรวจดูความบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ และปฏิบัติแก้ไขเสียโดยเร็ว ไม่ปล่อยให้เจริญงอกงามทำความเสียหายให้แก่การกระทำ ความคิด และการงาน”

(พระบรมราโชวาท)

ข้อปฏิบัติทางวินัย

ข้อปฏิบัติทางวินัยประการพิเศษ

สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๘๑ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ”

คำอธิบาย

ข้าราชการเป็นพนักงานของรัฐในการบริหารราชการแผ่นดิน

ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เพราะฉะนั้น ข้าราชการซึ่งเป็นพนักงานของรัฐ จึงต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

หากข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำการในลักษณะที่เป็นการไม่สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ก็จะมีคามผิดตามมาตรา

และหากถึงขนาดเป็นผู้ไม่เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยแล้ว ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ขาดสมบัติที่จะรับราชการ ตามมาตรา ๓๖ ก.(๓) ซึ่งจะถูกลงโทษให้ออกจากราชการตามมาตรา ๑๑๐(๓)

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล

มีผู้กล่าวว่า

“การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญของไทยไม่ดีเลย เพราะเปิดโอกาสให้ โกงกินฉ้อราษฎร์บังหลวงกันทั่วไป”

มีปัญหาวว่า คำกล่าวข้างต้นถูกหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

คำกล่าวข้างต้นที่ว่า “การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญของไทยไม่ดี” นั้น ไม่ถูกต้อง แม้ว่าพฤติกรรมตามที่กล่าวนั้นจะมีอยู่บ้าง ก็เป็นเพราะความไม่ดีของคนบางคน ไม่ใช่ เพราะการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ดี ถ้าคนไม่ดีแล้ว ถึงจะปกครองระบอบไหน ก็มีการทุจริต ฉ้อโกงได้เหมือนกัน

ข้อปฏิบัติทางวินัย ประการที่ ๑

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้

“(๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม”

คำอธิบาย

วินัยบทนี้กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนยึดถือความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นคุณธรรมสำคัญสำหรับข้าราชการ เพราะถ้าข้าราชการไม่ซื่อสัตย์สุจริต หรือไม่เที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งแก่ประเทศชาติ หรือประชาชน และแก่ตัวข้าราชการเอง

“หน้าที่ราชการ” หมายถึง งานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตัวข้าราชการโดยตรง ซึ่งได้แก่หน้าที่ซึ่งเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายที่ให้อำนาจไว้โดยเฉพาะ และกฎระเบียบที่กำหนดให้ตำแหน่งใดมีหน้าที่ทำการในเรื่องใด รวมทั้งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

“ซื่อสัตย์” คือ การปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง

“สุจริต” คือ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสำนึกดี และชอบด้วยทำนองคลองธรรม

“เที่ยงธรรม” คือ การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ลำเอียง ไม่เลือกปฏิบัติ โดยไม่ชอบธรรม

ข้อคิด

“การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่า ความรู้นั้นเป็นเหมือนเครื่องยนต์ที่ทำให้ยวดยานเคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวเป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้ยวดยานดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ คือความปลอดภัยจนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์”

(พระบรมราชาบาท)

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ป. ๑.๑

เจ้าหน้าที่การเงินรับเงินค่าธรรมเนียมจากผู้มาชำระให้แก่ทางราชการ ๑๐๐ บาท แล้วนำไปใช้ก่อนเพื่อชื้อยาให้มารดาซึ่งป่วยหนัก และไม่มีเงินชื้อยา สัปดาห์ต่อมาเป็นวันสิ้นเดือนได้รับเงินเดือนแล้วก็เอาเงิน ๑๐๐ บาท ส่งทางราชการเท่าที่รับค่าธรรมเนียมไว้นั้น

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การรับเงินค่าธรรมเนียมไว้แล้วไม่นำส่งในวันรับ และเอาไปใช้เสียก่อนนั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ซื่อสัตย์สุจริต ผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แม้จะทำได้ด้วยความจำเป็นเพื่อชื้อยา มารักษามารดาก็ไม่เป็นเหตุอ้างให้พ้นผิด

ข้อมูล ป. ๑.๒

ถ้าผู้ร่วมงานซึ่งเข้ามาทำงานก่อนท่าน ชวนท่านทุจริตต่อหน้าที่โดยรับเงินจากผู้ประมวลของใช้ในราชการ เมื่อท่านไม่ทำตามก็ถูกกลั่นแกล้ง เยาะเย้ย และยังถูกผู้ประมวลขู่เชิญให้ทุจริตช่วยเขาในเรื่องเดียวกันนั้นด้วย

ท่านจะทำประการใด จะยอมทำตามหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ถ้าท่านยอมทำตาม ท่านก็จะมีคามผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และอาจต้องคดีอาญาถึงถูกจำคุกก็ได้

ท่านคงไม่อยากถูกลงโทษทางวินัยและไม่อยากติดคุกใช่หรือไม่

ถ้าท่านไม่อยากถูกลงโทษทางวินัย ไม่อยากติดคุก ก็ต้องไม่ยอมทำตาม

ข้อควรปฏิบัติ

เป็นข้าราชการต้องรักษาความซื่อสัตย์สุจริตไว้เป็นหลัก ต้องยืนหยัดตามหลักนี้โดยไม่ยอมทุจริตต่อหน้าที่ตามการชักชวนหรือขู่เชิญใด ๆ

ข้อมูล ป. ๑.๓

เจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่องราวขอจดทะเบียน รับคำขอจดทะเบียนของผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ ที่มาหลังฝูงชนที่เข้าคิวรอยื่นคำขอยู่ก่อนแล้วส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเรื่องเพื่อดำเนินการต่อไป แล้วจึงมารับคำขอของผู้ที่ยืนเข้าคิวอยู่

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่องราวขอจดทะเบียน กระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวขอจดทะเบียน เป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความลำเอียงไม่เที่ยงธรรม จึงผิดวินัย

ข้อปฏิบัติทางวินัยประการที่ ๒

ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ
มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน
ของราชการ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒
ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้

**“(๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ
มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ”**

คำอธิบาย

วินัยบทนี้กำหนดให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดย

- (๑) ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบของทางราชการ
- (๒) ให้เป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรี
- (๓) ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

กับให้ข้าราชการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการไม่ว่าจะในการปฏิบัติหน้าที่
ราชการ หรือในการปฏิบัติตน หรือปฏิบัติการอื่นใด อันมิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

แนวคิด

๑. การบริหารราชการแผ่นดิน มีกฎหมาย กฎ และระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาล กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ ซึ่งข้าราชการจะต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการตามแนวทางที่กำหนดไว้
๒. หากมีระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดไว้ให้ข้าราชการต้องปฏิบัติอย่างไร ข้าราชการต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนนั้น ไม่ว่าจะปฏิบัติในหน้าที่ราชการ หรือปฏิบัตินอกหน้าที่ราชการ

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ป. ๒.๑

อาคารที่ทำการถูกไฟไหม้บางส่วน เจ้าหน้าที่ที่ไม่มีที่นั่งทำงาน หัวหน้าจึงเอาเศษไม้จากตัวอาคารที่หักพังเพราะถูกไฟไหม้นั้นไปขายเอาเงินมาจ่ายเป็นค่าแรงจ้างช่างซ่อมที่นั่งทำงาน โดยนำวัสดุของอาคารเดิมที่ยังพอใช้ได้อยู่บ้างมาใช้

มีปัญหาว่า หัวหน้าทำถูกหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๓ บัญญัติว่า บรรดาเงินที่ส่วนราชการได้รับเป็นกรรมสิทธิ์ให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน มีข้อยกเว้นสำหรับเงินที่ได้รับบางประเภทซึ่งไม่ต้องนำส่งคลัง คือ

๑. มีกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น
๒. เงินที่มีผู้มอบให้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ใช้จ่ายในกิจการของส่วนราชการนั้น
๓. เงินที่ได้รับตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือจากต่างประเทศ
๔. เงินชดใช้ค่าเสียหายหรือสินเปลืองแห่งทรัพย์สินและจำเป็นต้องจ่ายบูรณะทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา
๕. เงินที่สถานพยาบาล สถานศึกษา สถานอำนวยความสะดวกสาธารณะประโยชน์ หรือประชาสงเคราะห์ที่ได้รับ
๖. เงินที่ได้รับในลักษณะผลพลอยได้จากการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอนุญาตให้จ่ายได้ตามระเบียบ

เงินค่าขายเศษไม้ตามข้อมูล ไม่อยู่ในข้อยกเว้น เมื่อขายได้เงินมาเท่าใดต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินทั้งหมด นำไปจ่ายเลยไม่ได้

ฉะนั้น การกระทำของหัวหน้าดังกล่าว จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ทำตามกฎหมาย เป็นความผิดทางวินัย

ข้อมูล ป. ๒.๒

กรณีที่ ๑ มีผู้บริจาคเงินให้แก่ทางราชการโดยส่งมอบแก่ผู้อำนวยการกองคลังแต่มิได้ระบุวัตถุประสงค์ว่าให้ใช้เงินนั้นเพื่อการใด ผู้อำนวยการกองคลังใช้เงินนั้นสมทบซ่อมอาคารของทางราชการ

กรณีที่ ๒ มีผู้บริจาคเงินให้แก่ทางราชการโดยส่งมอบแก่ผู้อำนวยการกองคลังและระบุวัตถุประสงค์ว่าให้ใช้เงินนั้นซ่อมอาคารของทางราชการ ผู้อำนวยการกองคลังใช้เงินนั้นสมทบซ่อมอาคารของทางราชการตามวัตถุประสงค์

มีข้อสงสัยว่า ผู้อำนวยการกองคลัง ทำผิดวินัยในกรณีใดหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีที่ ๑

เงินที่ได้รับเป็นเงินบริจาคโดยไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ใช้จ่ายในกิจการของส่วนราชการนั้น โดยเฉพาะ จึงต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน การที่ผู้อำนวยการกองคลังนำเงินนั้นไปซ่อมอาคารเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ทำตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมาย

กรณีที่ ๒

เงินที่ได้รับเป็นเงินบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ใช้จ่ายในกิจการของส่วนราชการนั้น โดยเฉพาะ จึงนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาคได้โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามข้อยกเว้นในกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ การปฏิบัติของผู้อำนวยการกองคลังในกรณีนี้ ไม่ผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๒.๓

หัวหน้าส่วนราชการนำเงินส่วนลดการขายสลากกินแบ่งของรัฐบาลที่ทางสำนักงานสลากกินแบ่งมอบให้ส่วนราชการนั้น ไปแจกจ่ายแก่ข้าราชการในส่วนราชการนั้น และเลี้ยงรับรองแขกของส่วนราชการนั้น

มีปัญหว่า หัวหน้าส่วนราชการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การกระทำของหัวหน้าส่วนราชการจะผิดวินัยหรือไม่ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงว่าสำนักงานสลากกินแบ่งมอบเงินนั้นให้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ใช้จ่ายในกิจการอย่างใดของส่วนราชการนั้น หรือมอบให้ทางราชการโดยไม่มีวัตถุประสงค์

ถ้ามอบให้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ใช้จ่ายในกิจการสวัสดิการข้าราชการ และกิจการอื่นของส่วนราชการนั้น หัวหน้าส่วนราชการก็นำไปแจกจ่ายเป็นสวัสดิการของข้าราชการในส่วนราชการนั้น และเลี้ยงรับรองแขกของส่วนราชการนั้นได้ ไม่ผิดวินัย

แต่ถ้ามอบให้โดยไม่มีวัตถุประสงค์อย่างใด ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน นำไปใช้เลยไม่ได้ ผิดวินัยกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ข้อมูล ป. ๒.๔

หัวหน้าส่วนราชการนำเงินที่บริษัทน้ำมันบริจาคให้ทางราชการไปใช้เป็นทุนการศึกษาในการส่งข้าราชการในส่วนราชการนั้นไปศึกษาต่างประเทศ

มีปัญหาว่า หัวหน้าส่วนราชการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การกระทำของหัวหน้าส่วนราชการจะผิดวินัยหรือไม่ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงว่า บริษัทน้ำมันมอบเงินนั้นให้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ใช้จ่ายในกิจการอย่างใดของส่วนราชการนั้น หรือมอบให้ทางราชการโดยไม่ระบุวัตถุประสงค์ ถ้ามอบให้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ใช้จ่ายในกิจการของส่วนราชการนั้นอย่างใด ก็นำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์นั้นได้ แต่ถ้ามอบให้โดยไม่ระบุวัตถุประสงค์อย่างใด ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน นำไปใช้ไม่ได้ เพราะผิดวินัยกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ข้อแนะนำ

การปฏิบัติหน้าที่ราชการในเรื่องใด ควรดูกฎหมาย กฎ และระเบียบในเรื่องนั้น เช่น จะรับจ่ายเงินก็ควรดูกฎหมาย กฎ และระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายเงิน และปฏิบัติให้ถูกต้องตาม กฎหมาย กฎ และระเบียบ นั้น

ข้อมูล ป. ๒.๕

หัวหน้าส่วนราชการนำเงินที่ได้รับค่าสมัครสอบแข่งขันเพื่อเข้ารับราชการ ไปใช้เป็นเงินรางวัล
กรรมการสอบและค่าป่วยการเจ้าหน้าที่คุมสอบ

มีปัญหาว่า หัวหน้าส่วนราชการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

เงินค่าสมัครสอบเข้ารับราชการเป็นรายได้แผ่นดิน ซึ่งต้องนำส่งคลัง ส่วนรางวัลกรรมการสอบ
และค่าป่วยการเจ้าหน้าที่คุมสอบ ต้องขอเบิกจากเงินงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้

การนำเงินค่าสมัครสอบเข้ารับราชการไปใช้จ่ายโดยตรง โดยไม่นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน
เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ทำตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ จึงเป็นการกระทำผิดวินัย
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ใช้จ่ายได้ตามระเบียบ

ข้อมูล ป. ๒.๖

ผู้อำนวยการโครงการพัฒนาข้าราชการนำเงินค่าสมัครเข้าสมทบอบรมจากบุคคลภายนอกไปใช้เป็นเงินสมนาคุณวิทยากรทั้งหมด โดยไม่ต้องเบิกจ่ายจากงบประมาณของทางราชการ

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

เงินค่าสมัครเข้าสมทบอบรมเป็นเงินที่ทางราชการได้รับโดยไม่เข้าช้อยกเว้นที่ให้นำไปใช้ได้ โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน การที่ผู้อำนวยการโครงการพัฒนาข้าราชการนำเงินนั้นไปใช้ โดยไม่นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ซึ่งผิดวินัย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ใช้จ่ายได้ตามระเบียบ

ข้อมูล ป. ๒.๗

ผู้อำนวยการสถานพยาบาลของทางราชการ นำเงินรายได้ที่สถานพยาบาลได้รับเนื่องจากการรักษาพยาบาลคนไข้และที่มีผู้บริจาคบำรุงสถานพยาบาลไปใช้ในกิจการของสถานพยาบาลโดยไม่นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มีปัญหาว่า ผู้อำนวยการสถานพยาบาลกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

เงินรายได้ที่สถานพยาบาลได้รับเนื่องจากการรักษาพยาบาลคนไข้ และเงินบริจาคบำรุงสถานพยาบาล เข้าช้อยกเว้นไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ผู้อำนวยการสถานพยาบาลอาจนำไปใช้ในกิจการของสถานพยาบาลได้ตามระเบียบของส่วนราชการ ถ้าปฏิบัติในการรับ - จ่ายถูกต้องตามระเบียบนั้น ก็ไม่ผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๒.๘

เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมได้รับแต่งตั้งให้ไปเป็นหัวหน้าศูนย์ฝึกอบรมข้าราชการ ซึ่งเป็นศูนย์ตั้งใหม่ มีแต่ตัวศูนย์ ยังไม่มีงบประมาณที่จะดำเนินการฝึกอบรม ผู้นั้นเห็นว่าการมานั่งอยู่เปล่าโดยไม่ได้ทำอะไรเพื่อรองรับประมาณปีหน้า เกรงจะถูกหาว่าไม่อุทิศสาหัสตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดี และความก้าวหน้าแก่ราชการ จึงจัดการฝึกอบรมข้าราชการบางส่วน โดยจะขอตั้งงบประมาณเพื่อใช้ในการนี้ในปีหน้า และรับสมัครบุคคลภายนอกเข้าสมทบฝึกอบรมด้วย แล้วเก็บเงินค่าสมัครเข้าสมทบฝึกอบรมจากบุคคลภายนอกมาใช้ในการฝึกอบรมนั้น ด้วย

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมทำถูกหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๓ บัญญัติห้ามมิให้ก่อนนี้ผู้พันโดยยังมิได้รับอนุมัติเงินงบประมาณ และบัญญัติให้นำเงินที่ทางราชการได้รับส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

ฉะนั้น การที่เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมผู้นั้นไปก่อนนี้ผู้พันโดยยังมิได้รับอนุมัติเงินงบประมาณและเอาเงินที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้นไปใช้จ่าย โดยไม่นำเงินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินนั้น เป็นการปฏิบัติผิดกฎหมาย ย่อมผิดวินัยด้วย

ข้อเสนอแนะ

ทางที่ควรปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมผู้นั้นควรจะรายงาน ขอเงินงบประมาณมาดำเนินการฝึกอบรม ส่วนเวลาระหว่างรองรับประมาณ ควรทำงานอย่างอื่นที่ไม่ต้องใช้เงิน เช่น การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม การวางโครงการฝึกอบรม การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เป็นต้น

ข้อมูล ป. ๒.๙

พยาบาลของสถานพยาบาลออกปลุกผีผิดยาตามท้องที่ชนบท ราษฎรบริจาคเงินบำรุงสถานพยาบาลก็รับมาโดยไม่ออกใบเสร็จให้ เพราะไม่มีใบเสร็จติดมือไป ใครมาขอใบเสร็จที่สถานพยาบาลในภายหลังก็ออกให้ ใครไม่มาขอก็ไม่ออกใบเสร็จให้ แต่นำเงินส่งสถานพยาบาลครบถ้วน

มีปัญหาว่า พยาบาลกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การรับเงินเช่นนั้น ตามระเบียบต้องออกใบเสร็จ และรับเงินในวันใดต้องนำส่งทางการในวันนั้น การรับเงินโดยไม่ออกใบเสร็จเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยผิดระเบียบของทางราชการ ซึ่งเป็นช่องทางให้ทุจริตหรือหลงลืมให้เงินหลวงรั่วไหลได้ด้วย การกระทำตามข้อมูลจึงเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

ข้อแนะนำ

เมื่อรู้ว่าจะต้องรับเงินบริจาคก็ควรเอาใบเสร็จติดตัวไปด้วย ถ้าไม่มีใบเสร็จไปก็อย่ารับบริจาคโดยไม่ออกใบเสร็จ

ข้อมูล ป. ๒.๑๐

กรณีที่ ๑

เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ออกไปทำธุรกิจส่วนตัวนอกสำนักงานเป็นเวลา ๑ ชั่วโมง ไม่ได้ขออนุญาตผู้บังคับบัญชา แต่ได้บอกฝากงานกับเพื่อนไว้

กรณีที่ ๒

เจ้าหน้าที่ธุรการเดินผ่านโดยไม่ยื่นเคารพธงชาติในขณะที่มีการชักธงชาติขึ้นสู่เสาหน้าสำนักงาน

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่ธุรการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีที่ ๑

ตามแบบธรรมเนียมของทางราชการ การออกไปนอกสำนักงานเพื่อทำธุรกิจส่วนตัวต้องขออนุญาตผู้บังคับบัญชาก่อน ถ้าออกไปโดยไม่ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาก็ผิดวินัย

กรณีที่ ๒

ตามแบบธรรมเนียมของทางราชการ เมื่อมีการชักธงชาติขึ้นสู่เสา ข้าราชการผู้ใดอยู่ใกล้บริเวณข้างเสาธง ต้องยื่นเคารพธงชาติ การเดินผ่านไปโดยไม่ยื่นเคารพธงชาติก็ผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๒.๑๑

เจ้าหน้าที่ธุรการหยุดราชการไป ๑ วัน แล้วมายื่นใบลากิจในวันรุ่งขึ้น

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ธุรการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ตามระเบียบว่าด้วยการลา กำหนดว่าการลากิจให้ส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะหยุดราชการได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่สามารถรอรับอนุญาตได้ทันจะส่งใบลาพร้อมด้วยระบุเหตุจำเป็นไว้แล้วหยุดราชการไปก่อนก็ได้ แต่จะต้องชี้แจงเหตุผลให้ผู้มีอำนาจอนุญาตทราบโดยเร็ว กรณีตามข้อมูล หยุดราชการไปก่อนแล้วมายื่นใบลากิจภายหลังจึงผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๒.๑๒

เจ้าหน้าที่ธุรการ ยื่นใบลาขอลาพักผ่อนประจำปี ๑๐ วัน ตามสิทธิ แล้วหยุดราชการไปเลย โดยไม่รอรับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อน

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ธุรการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ตามระเบียบว่าด้วยการลา กำหนดว่าข้าราชการที่รับราชการมาแล้ว ถึง ๖ เดือนขึ้นไปนับถึงสิ้นปีงบประมาณ (๓๐ กันยายน) มีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีได้ ๑๐ วันทำการ แต่ต้องส่งใบลาก่อน และเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจแล้วจึงจะหยุดราชการได้ กรณีตามข้อมูลหยุดราชการไปก่อน ได้รับอนุญาต จึงผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๒.๑๓

เจ้าหน้าที่ธุรการขอลาผู้บังคับบัญชาด้วยวาจาครั้งวันตอนบ่ายเพราะปวดศีรษะขอกลับบ้าน
มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ธุรการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ตามระเบียบว่าด้วยการลา กำหนดว่า การลาครั้งวันต้องยื่นใบลาเป็นลายลักษณ์อักษรตาม
แบบในระเบียบนั้น ซึ่งนับเป็นวันลาครั้งวัน การลาด้วยวาจาเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ จึงผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๒.๑๔

เจ้าหน้าที่ธุรการหยุดราชการไป ๑ วัน เพราะป่วยเป็นไข้ แล้วมายื่นใบลาขอลาป่วยในวันรุ่งขึ้นเมื่อมาทำงาน

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ธุรการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ตามระเบียบว่าด้วยการลา กำหนดว่าการลาป่วยให้ส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาก่อนหรือในวันลา เว้นแต่ในกรณีจำเป็นจะหยุดราชการไปก่อน แล้วมาส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้ กรณีตามข้อมูล เป็นกรณีจำเป็นเพราะป่วยอยู่ที่บ้าน และหยุดไปเพียงวันเดียว รุ่งขึ้นมาทำงาน ก็ได้ส่งใบลาป่วยแล้ว จึงไม่ผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๒.๑๕

ข้าราชการสตรีต้องเข้าโรงพยาบาลคลอดบุตรโดยกะทันหัน และต้องคลอดโดยวิธีผ่าตัดไม่สามารถลงชื่อในใบลาได้ จึงให้เพื่อนลาแทนไปก่อน โดยส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาในวันลา นั้น เมื่อตนเองลงชื่อในใบลาได้แล้ว จึงทำใบลาของตนเองส่งผู้บังคับบัญชา

มีปัญหาว่า ข้าราชการผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ตามระเบียบว่าด้วยการลา กำหนดว่าการลาคลอดบุตรให้ส่งใบลาก่อนหรือในวันลา ถ้าไม่สามารถลงชื่อในใบลาได้ จะให้ผู้อื่นลาแทนก็ได้ แต่เมื่อสามารถลงชื่อได้แล้ว ก็ให้ส่งใบลาด้วยตนเองโดยเร็ว กรณีตามข้อมูลจึงไม่ผิดวินัย

ข้อปฏิบัติทางวินัยประการที่ ๓

ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดี หรือความก้าวหน้าแก่ราชการ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้

“(๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ”

คำอธิบาย

วินัยบทนี้ กำหนดให้ข้าราชการตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความขยันหมั่นเพียร เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการให้เกิดผลดี หรือความก้าวหน้าแก่ราชการ ไม่ใช่ทำงานแบบ “เช้าชามเย็นชาม” พอให้เสร็จไป หรือพอให้หมดเวลาราชการไปวัน ๆ

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ป. ๓.๑

เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด พิมพ์หนังสือตามร่างโดยทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แล้วว่าร่างมาตกข้อความจนอ่านไม่ได้ ความ ก็ยังพิมพ์ไปตามร่างนั้น ในที่สุดผู้ร่างต้องแก้ตกเติมในหนังสือที่พิมพ์แล้วให้พิมพ์ใหม่อีก

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด กระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดผู้นั้นกระทำผิดวินัย เพราะรู้อยู่แล้วว่าร่างตกข้อความจนอ่านไม่ได้ ควรจะได้นำร่างไปปรึกษาผู้ร่างให้ทบทวนแก้ไขเสียก่อน การพิมพ์ไปทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แล้วว่าร่างตกข้อความ เช่นนี้ทำให้สิ้นเปลืองกระดาษและเสียเวลาราชการโดยไม่สมควร จึงเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีแก่ราชการด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ

ข้อมูล ป. ๓.๒

หัวหน้าศูนย์วิจัย นั่งประจำอยู่ในที่ทำการศูนย์โดยไม่มีงานทำเป็นเดือน ๆ รอให้มีผู้สั่ง หรือขอให้ทำการวิจัยเรื่องใด ก็ไม่มีคำสั่งหรือคำขอ จึงคงนั่งรออยู่โดยไม่มีงานจะวิจัย

มีปัญหาว่า หัวหน้าศูนย์วิจัยกระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

หัวหน้าศูนย์วิจัยจะต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการวิจัยมาดำเนินการวิจัย การนั่งรอรับคำสั่งหรือคำขอในแบบ “เข้าซามเย็นซาม” เช่นนี้ เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอุตสาหะให้เกิดผลดีและความก้าวหน้าแก่ราชการ จึงผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๓.๓

กรณีที่ ๑ เจ้าหน้าที่พัสดุ จัดซื้อดินสอมาเพื่อใช้ในราชการ โดยเลือกซื้อของที่ราคาถูกที่สุดในตลาดแต่คุณภาพต่ำมาก เหลาหัก เหลาหัก ใช้เปลือง

กรณีที่ ๒ เจ้าหน้าที่พัสดุ จัดซื้อปุ๋ยมาเพื่อใช้ในราชการโดยเลือกซื้อของที่คุณภาพดีที่สุดในตลาด แต่ราคาสูงมาก จนงบประมาณที่ได้รับไม่พอซื้อปุ๋ยใช้ตลอดปี

มีปัญหาว่า กรณีใดเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การจัดซื้อของใช้ในราชการนั้น มีมติคณะรัฐมนตรีว่า หากของที่จัดซื้อเป็นผลิตภัณฑ์ที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้ว ให้กำหนดลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่จะซื้อตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด

ดินสอ และปุ๋ย เป็นผลิตภัณฑ์ที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดมาตรฐานแล้ว จึงต้องจัดซื้อตามมาตรฐานที่กำหนด การซื้อของแพงเกินไปไม่เข้ามาตรฐาน หรือซื้อของดีเยี่ยมนอกมาตรฐาน โดยไม่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงอุตสาหกรรม หรือซื้อโดยไม่คำนึงถึงงบประมาณที่ได้รับ จนเงินไม่พอ เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีแก่ราชการ เป็นการกระทำผิดวินัยทั้ง ๒ กรณี

ข้อมูล ป. ๓.๔

ศูนย์ฝึกอบรมข้าราชการแห่งหนึ่งตั้งอยู่ในที่ดินของทางราชการ ซึ่งมีมะพร้าวอยู่หลายต้น หัวหน้าศูนย์ซึ่งมีหน้าที่ดูแลสถานที่นั้นคิดไม่ตกกว่าจะอย่างไรกับผลมะพร้าวที่ได้จากต้นมะพร้าวเหล่านั้น ยังลังเลใจว่า จะควร

(๑) ปล่อยทิ้ง หรือ

(๒) เก็บมาบริโภคเอง หรือ

(๓) ขายเอาเงินเป็นส่วนตัว หรือ

(๔) ขายเอาเงินเป็นรายได้แผ่นดิน หรือ

(๕) ขายเอาเงินซื้อปุ๋ยใส่ต้นไม้ในบริเวณนั้นหรือซื้อของอย่างอื่นใช้ในราชการ

ท่านเห็นว่าควรทำอย่างไร

ข้อวิเคราะห์

ผู้ดูแลสถานที่ราชการจะต้องระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินในสถานที่นั้น

ผลมะพร้าวที่เกิดจากต้นมะพร้าวในที่ดินของทางราชการ เป็นดอกผลจากทรัพย์สินของทางราชการซึ่งจะปล่อยทิ้งให้เสียประโยชน์ของทางราชการไม่ได้ เอาไปบริโภคเองก็ไม่ได้ ขายเอาเงินเป็นส่วนตัวก็ไม่ได้ ผิดวินัยทั้งสิ้น

ทางที่ควรคือขายเอาเงินส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้เมื่อขายแล้วต้องส่งเงินเป็นรายได้แผ่นดินจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์แก่ราชการ เช่น ซื้อปุ๋ยหรือของใช้ในราชการอย่างอื่นเลยไม่ได้ เพราะเป็นการปฏิบัติผิดกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ซึ่งเป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๓.๕

หัวหน้าฝ่ายการเงินทุจริตยกยอกเงินหลวง ผู้อำนวยการกองคลังซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาไม่ได้รู้เห็นเป็นใจกับการทุจริตนั้น

มีข้อสงสัยว่า ผู้อำนวยการกองคลังจะมีความผิดทางวินัยด้วยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

แม้ผู้อำนวยการกองคลังจะไม่ได้รู้เห็นเป็นใจกับการทุจริตยกยอกเงินที่หัวหน้าฝ่ายการเงินทำไป ซึ่งผู้อำนวยการกองคลังไม่ผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แต่ก็อาจผิดวินัยฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ หากปล่อยปละละเลยไม่ตรวจตราตามระเบียบ จนเป็นเหตุให้มีช่องทางที่หัวหน้าฝ่ายการเงินยกยอกเงินได้โดยง่าย แต่ถ้าผู้อำนวยการกองคลังได้เอาใจใส่ระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่และปฏิบัติตามระเบียบโดยครบถ้วนแล้ว ก็จะไม่มีความผิดทางวินัย

ข้อคิด

“ความตั้งใจของเราเป็นตัวสำคัญ เป็นตัวต้นเหตุแท้ที่จะทำให้เราทำการต่าง ๆ วิชาความรู้ นั้นเป็นเพียงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ที่เราจะนำมาใช้ปฏิบัติ การทำงานทุกอย่างต้องอาศัยมีความ ตั้งใจก่อน จึงจะมองเห็นทางปฏิบัติ แล้วจะสามารถนำเอาวิชาการมาใช้โดยถูกต้องเหมาะสม และมี ประสิทธิภาพได้”

(พระบรมราโชวาท)

ข้อปฏิบัติทางวินัยประการที่ ๔

ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้

“(๔) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการจะต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้น และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายินยอมให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม”

คำอธิบาย

วินัยบทนี้กำหนดให้ข้าราชการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยงเฉพาะที่สั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบเท่านั้น มิได้บัญญัติให้เชื่อฟังผู้บังคับบัญชาที่สั่งหรือสอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับหน้าที่ราชการ หรือในเรื่องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบ

“คำสั่ง” หมายถึง การบอกกล่าวให้กระทำ หรือให้ปฏิบัติ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาในที่นี้ไม่จำเป็นต้องเป็นหนังสือเสมอไป อาจเป็นคำสั่งด้วยวาจาก็ได้

“ผู้บังคับบัญชา” หมายถึง ผู้บังคับบัญชาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน คือผู้ดำรงตำแหน่งที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นผู้บังคับบัญชา รวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจตามกฎหมายให้เป็นผู้บังคับบัญชาตามที่กฎหมายบัญญัติให้มอบอำนาจได้ด้วย

อย่างไรก็ดี กฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่ได้รับคำสั่งสามารถขอให้ทบทวนคำสั่งได้ หากเห็นว่า การปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการ โดยเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันที แต่ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ก็ต้องปฏิบัติตาม

แนวคิด

๑. การทำราชการ จะต้องทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายของทางราชการ ซึ่งเป็นเป้าหมาย ส่วนรวม

๒. การที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการให้บรรลุผลตามเป้าหมายส่วนรวมของทางราชการได้จะต้อง ร่วมกันให้ประสานกัน และทำไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้การชี้แนะ และกำกับของหัวหน้างาน ตามลำดับ ซึ่งเรียกว่า “ผู้บังคับบัญชา”

๓. ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วย กฎหมายและระเบียบ ไม่ว่าผู้บังคับบัญชาจะสั่งให้ทำการใดในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบ ถือเป็นหน้าที่ที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจะต้องปฏิบัติตามทั้งสิ้น แม้จะไม่ใชหน้าที่ตาม ตำแหน่งก็ต้องทำตาม จะขัดขืนมิได้

๔. การขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา เป็นการเสียวินัยอย่างมาก จะทำให้การปฏิบัติราชการหย่อน ประสิทธิภาพ

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ป. ๔.๑

เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด พิมพ์หนังสือราชการเสร็จหมดแล้ว ไม่มีงานจะพิมพ์ ผู้อำนวยการกอง
เอางานของสมาคมนักเรียนเก่า ซึ่งผู้อำนวยการกองเป็นเลขานุการ มาให้พิมพ์โดยให้ใช้เครื่องพิมพ์
และกระดาษของทางราชการโดยบอกว่าเพื่อฝึกหาความชำนาญดีกว่านั่งเฉย ๆ

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

คำสั่งผู้อำนวยการกอง ให้ใช้เครื่องพิมพ์และกระดาษของทางราชการพิมพ์งานของสมาคม
ซึ่งไม่ใช่ราชการ ไม่ใช่สิ่งในหน้าที่ราชการ ไม่ใช่คำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ต้องปฏิบัติตาม
โดยเฉพาะกรณีนี้เป็นการสั่งให้เอาทรัพย์สินของทางราชการไปใช้นอกราชการเหมือนกับเอาทรัพย์สิน
ของทางราชการไปใช้ส่วนตัว ปฏิบัติตามไม่ได้

ข้อเสนอแนะ

ถ้าได้รับคำสั่งเช่นนี้ ควรชี้แจงแก่ผู้อำนวยการกองว่า ไม่กล้าปฏิบัติตาม เกรงจะผิดวินัย แต่จะ
ขอช่วยผู้อำนวยการกองด้วยการไปพิมพ์งานนั้นให้ที่สมาคมในตอนเลิกงานแล้ว ด้วยเครื่องพิมพ์และ
กระดาษของสมาคม

ข้อมูล ป. ๔.๒

เจ้าหน้าที่ธุรการได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้มาปฏิบัติราชการด่วนเป็นพิเศษในวันอาทิตย์วันหนึ่ง ไม่ยอมมาทำงานตามคำสั่ง โดยอ้างว่าเป็นวันหยุดราชการ

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ธุรการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

แม้จะเป็นวันหยุดราชการ แต่เมื่อได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้มาปฏิบัติราชการเป็นพิเศษก็ต้องปฏิบัติตาม เพราะเป็นการสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบ ทั้งนี้ ในหลักการนั้นถือว่า “ราชการ ไม่มีหยุด” การกำหนดวันเวลาทำงานและวันหยุดราชการไว้นั้นเป็นแต่เพียงการกำหนดวันเวลาทำงานตามปกติเท่านั้น ถ้ามีงานพิเศษที่จะต้องทำในวันเวลาใด ผู้บังคับบัญชาอาจสั่งให้มาทำงานได้ทุกเมื่อ ถ้าสั่งให้มาทำงานในวันอาทิตย์ แล้วไม่มา ก็ผิดวินัยฐานขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา

ข้อมูล ป. ๔.๓

เลขานุการของหัวหน้าส่วนราชการได้รับคำสั่งจากหัวหน้าส่วนราชการให้ขับรถไปรับภรรยาของหัวหน้าส่วนราชการ จากบ้านมายังที่ทำงาน เพื่อไปงานแต่งงานด้วยกัน เลขานุการไม่ปฏิบัติตาม โดยอ้างว่าไม่ใช่หน้าที่ราชการ

มีปัญหาว่า เลขานุการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การสั่งให้ขับรถไปรับภรรยา ไม่ใช่สั่งในหน้าที่ราชการ จึงไม่ปฏิบัติตามได้โดยไม่ผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๔.๔

มีคำสั่งของหัวหน้าส่วนราชการ ไม่ให้เจ้าหน้าที่รับฝากเงินจากสมาชิกสหกรณ์มาส่งชำระหนี้แก่สหกรณ์ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่เอาเงินไปใช้ก่อนจนมีปัญหาเรื่องเรียนให้เสียความเชื่อถือศรัทธาในตัวเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งได้รับการร้องขอจากสมาชิกสหกรณ์ ขอฝากเงินไปชำระหนี้สหกรณ์ด้วย เพราะถ้านำเงินไปส่งเองจะเสียเวลาทำงาน เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ช่วยรับฝากเงินมาส่งใช้หนี้สหกรณ์เรียบร้อย

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

มีคำสั่งผู้บังคับบัญชาห้ามกระทำการเช่นนั้นไว้ โดยมีเหตุผลปรากฏในคำสั่งนั้นแล้ว การกระทำโดยฝ่าฝืนคำสั่งนั้น แม้จะหวังดีอย่างไร ก็ยังผิดวินัยฐานขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา

ข้อคิด

ลูกเรือต้องทำตามคำสั่งกับต้น เรือจึงจะเดินไปสู่จุดหมายโดยเรียบร้อยและราบรื่น ฉะนั้นใครที่อยู่ใต้บังคับบัญชาจะต้องทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา งานจึงจะบรรลุเป้าหมายโดยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ฉะนั้น

ข้อปฏิบัติทางวินัยประการที่ ๕

อุทิศเวลาให้แก่ราชการ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้

“(๕) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้”

คำอธิบาย

วินัยบทนี้กำหนดให้ข้าราชการอุทิศเวลาให้แก่ราชการ คือ ในเวลาที่กำหนดให้ปฏิบัติราชการ ก็ต้องอยู่ปฏิบัติราชการ ไม่เถลไถลหรือไปทำกิจส่วนตัว แม้จะไม่ใช่เวลาที่กำหนดให้ปฏิบัติราชการ ตามปกติ ถ้ามีราชการจะต้องปฏิบัติก็ต้องอยู่ปฏิบัติราชการโดยอุทิศเวลาส่วนตัวให้แก่ราชการ

“อุทิศเวลาของตน” หมายถึง การสละเวลาส่วนตัวให้แก่ทางราชการในกรณีที่ทางราชการมีงานเร่งด่วนที่จำเป็น ซึ่งอาจต้องให้ข้าราชการปฏิบัติราชการนอกเวลาราชการปกติ

“ละทิ้งหน้าที่ราชการ” หมายถึง ไม่อยู่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ซึ่งได้แก่การไม่มายังสถานที่ต้องปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือไม่มาให้ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานให้ปฏิบัติ รวมทั้งการมายังสถานที่ที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้วไม่อยู่ปฏิบัติงานโดยละทิ้งหน้าที่ไปไม่อยู่ในสถานที่ที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ

“ทอดทิ้งหน้าที่ราชการ” หมายถึง มาปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้ว แต่ปล่อยปละละเลย ไม่สนใจเป็นธุระทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จโดยเร็ว

แนวคิด

๑. การรับราชการ ไม่ใช่เป็นลักษณะการรับจ้างแรงงานที่จะทำเพียงเฉพาะตามชั่วโมง หรือวันที่จ้างเท่านั้น แต่เป็นลักษณะการทำหน้าที่รับใช้ประเทศชาติ ซึ่งมีพันธะที่ต้องทำงานทุกเวลาที่ทางราชการเรียกใช้
๒. หน้าที่ราชการเป็นภาระกิจที่สำคัญกว่ากิจธุระหรือความจำเป็นส่วนตัว ข้าราชการจึงละทิ้งหน้าที่ราชการไม่ได้ ไม่ว่าจะมิกิจธุระหรือความจำเป็นส่วนตัวใด ๆ
๓. การปฏิบัติหน้าที่ราชการ ต้องคำนึงถึงความมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลจะปล่อยปละละเลยให้งานล่าช้าไม่สำเร็จบรรลุเป้าหมายภายในเวลาอันสมควรมิได้

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ป. ๕.๑

กรณีที่ ๑ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ กำลังต้อนรับประชาชนที่มาติดต่อสอบถาม พอเวลา ๑๖.๓๐ น. ยังพูดกันไม่จบเรื่อง ก็บอกให้ประชาชนกลับบ้านก่อน ให้มาพูดกันต่อพรุ่งนี้

กรณีที่ ๒ เจ้าหน้าที่ธุรการออกจากที่ทำงานกลับบ้านตั้งแต่เวลา ๑๕.๐๐ น. โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา

มีปัญหาว่า กรณีใดเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีที่ ๑

แม้จะเป็นเวลาเลิกงานแล้ว แต่เมื่อยังมีเรื่องที่จะต้องพูดกับประชาชนค้างอยู่ ซึ่งอาจพูดกันเสร็จในวันนั้น ก็ควรพูดเสียให้เสร็จ ไม่ควรให้ประชาชนต้องเสียเวลามาติดต่อใหม่ในวันรุ่งขึ้น การกระทำตามข้อมูลเป็นการไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ ผิดวินัย

กรณีที่ ๒

การกลับบ้านก่อนเวลาเลิกงาน เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ ผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๕.๒

กรณีที่ ๑ แพทย์ประจำสถานพยาบาลของทางราชการ ได้สั่งการรักษาคนไข้ทางโทรศัพท์ จากที่บ้านพักในเวลาราชการ โดยไม่ได้มาดูคนไข้ด้วยตนเอง

กรณีที่ ๒ ผดุงครรภ์ประจำสถานพยาบาลของทางราชการ ราษฎรมาขอให้ทำคลอดในเวลา กลางคืน ไม่ยอมทำ อ้างว่าไม่ใช่เวลาราชการ

มีปัญหาว่า กรณีใดเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีที่ ๑

การกระทำของแพทย์เป็นการทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ผิดวินัย

กรณีที่ ๒

ผดุงครรภ์มีหน้าที่ราชการจะต้องทำคลอดให้ราษฎร ไม่ว่าเวลาใดจะตึกตื่นคำคืนอย่างไรก็ต้อง อุทิศเวลาทำให้ เพราะเป็นเรื่องจำเป็นไม่อาจผัดผ่อนได้ การปฏิเสธไม่ยอมทำ ย่อมผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๕.๓

เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด มาทำงานสายวันละ ๑๕ – ๒๐ นาที บ่อย ๆ โดยเข้าใจว่าไม่เป็นไรเพราะหัวหน้าไม่ว่าและตนพิมพ์เร็วกว่าคนอื่น เมื่อมาถึงที่ทำงานก็ลงมือพิมพ์ทันที ในขณะที่คนอื่นยังโื้อ่โื้อ่อยู่ งานก็เสร็จเท่ากับคนอื่น

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การมาทำงานสาย เป็นการไม่อุทิศเวลาให้แก่ราชการ ซึ่งถ้ามาทำงานสายเนือง ๆ นอกจากจะมีความผิดทางวินัยแล้ว จะไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนเงินเดือนประจำปี แม้จะมีความดีความชอบสักปานใดก็จะถูกงดเลื่อนเงินเดือน

ข้อมูล ป. ๕.๔

เจ้าหน้าที่ธุรการ บ้านอยู่ไกลที่ทำงานมาก วันไหนตื่นสาย เกรงจะมาทำงานสาย ก็ลาป่วย เสียเลย โดยเห็นว่าตนมีสิทธิลาป่วยโดยได้รับเงินเดือนได้ปีหนึ่ง ถึง ๖๐ วัน ถ้าป่วยที่จำเป็นต้องลา นานก็ยังสามารถลาต่อได้อีก ๖๐ วัน รวมลาป่วยได้ถึง ปีละ ๑๒๐ วัน จึงถือโอกาสลาป่วยตามสิทธิ

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ธุรการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การลาป่วยโดยไม่ป่วยจริง เป็นการรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งผิดวินัย

ถ้าผู้บังคับบัญชาจับได้ว่าไม่ป่วยจริง และไม่อนุญาตให้ลา ก็ขาดราชการ จะถูกลงโทษทางวินัย จะไม่ได้รับเงินเดือนในวันที่ขาดนั้น และจะไม่ได้เลื่อนเงินเดือนประจำปี

ถ้าผู้บังคับบัญชาจับไม่ได้ว่า ไม่ป่วยจริง และอนุญาตให้ลา การลาบ่อยครั้งโดยไม่จำเป็น ซึ่งแสดงถึงพฤติการณ์ไม่มีอุทิศเวลาให้แก่ราชการ ก็เข้ากรณีที่จะถูกงดเงินเดือนประจำปี

ข้อมูล ป. ๕.๕

เจ้าหน้าที่ธุรการเห็นว่าข้าราชการมีสิทธิลากิจโดยได้รับเงินเดือนได้ในปีเริ่มรับราชการ ๑๕ วัน และในปีต่อ ๆ ไปปีละ ๔๕ วัน จึงได้ขอลากิจมีจำนวนวันเต็มตามสิทธิในแต่ละปี

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ธุรการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การที่ข้าราชการขอลากิจตามสิทธิที่จะลาได้นั้น ไม่เป็นการกระทำผิดวินัย

แต่อย่างไรก็ดี การลาบ่อยครั้งโดยไม่จำเป็นซึ่งแสดงถึงพฤติการณ์ไม่อุทิศเวลาให้แก่ราชการ จะทำให้ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนเงินเดือนประจำปี หรือแม้จะลา**ไม่บ่อยครั้ง** แต่ถ้าลาปีหนึ่งทั้งลากิจและลาป่วยรวมกันเกิน ๔๕ วัน ก็จะไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนเงินเดือนประจำปีเช่นกัน

ฉะนั้น แม้การกระทำดังกล่าวจะไม่ผิดวินัย แต่ก็ไม่ควรลาโดยไม่จำเป็นให้ถูกงดเลื่อนเงินเดือนประจำปี

ข้อมูล ป. ๕.๖

กรณีที่ ๑ เจ้าหน้าที่ธุรการ เอาของหลายชิ้นมาเร่ขายให้เพื่อน ๆ ที่ทำงานด้วยกันในเวลาทำงาน

กรณีที่ ๒ เจ้าหน้าที่ธุรการ เดินหาประกันชีวิตจากเพื่อน ๆ ที่ทำงานด้วยกันในเวลาทำงาน

มีปัญหาว่า กรณีใดเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ทั้ง ๒ กรณี เป็นการใช้เวลาราชการไปประกอบกิจการส่วนตัว เป็นความผิดฐานไม่อุทิศเวลาให้แก่ราชการ

ข้อมูล ป. ๕.๗

กรณีที่ ๑ เจ้าหน้าที่ธุรการมีหน้าที่เป็นเวรเฝ้าสถานที่ราชการในเวลากลางคืน ได้ออกไปรับประทานอาหารที่ตลาดในตอนดึกโดยไม่มีผู้เฝ้าอยู่เฝ้าสถานที่ราชการนั้นอ้างว่าหิว

กรณีที่ ๒ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมเป็นวิทยากรทำการฝึกอบรมเยาวชน มาไม่ทันตามกำหนดการบรรยายเพราะเสียเวลาไปส่งลูกเข้าโรงเรียนจนเลยเวลาบรรยายไปมากแล้วจึงมาถึง ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมต้องนั่งรอเป็นเวลานาน

มีปัญหาว่า กรณีใดเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีที่ ๑

เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ ซึ่งถ้าเกิดความเสียหายร้ายแรงขึ้น เช่นเกิดไฟไหม้สถานที่ราชการ หรือทรัพย์สินของทางราชการถูกขโมยในช่วงเวลานั้น จะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงอาจถูกไล่ออกจากราชการ

กรณีที่ ๒

การมาทำงานไม่ทันตามกำหนด หรือมาทำงานสาย เป็นการไม่อุทิศเวลาให้แก่ราชการ ผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๕.๘

กรณีที่ ๑ ข้าราชการบรรจุใหม่ ถูกแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ไม่ชอบใจ ได้ลงนามรับทราบคำสั่งแล้วไม่ประสงค์จะรับตำแหน่งนั้น จึงไม่มาทำงานอีกเลยเพราะไม่ประสงค์จะรับราชการ

กรณีที่ ๒ ข้าราชการขอลาออกจากราชการโดยยื่นใบลาแล้วออกจากราชการไปเลยโดยไม่รอรับคำสั่งอนุญาต

มีปัญหาว่า กรณีใดเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีที่ ๑

เมื่อลงนามรับทราบคำสั่งบรรจุแล้ว ก็มีฐานะเป็นข้าราชการแล้ว ถ้าจะออกจากราชการจะต้องยื่นใบลาออกและรอรับคำสั่งอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อนจึงจะออกได้ การไม่มาทำงานโดยไม่ลาตามข้อมูล เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ ผิดวินัย

กรณีที่ ๒

การลาออกจากราชการจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาแล้วจึงจะออกได้ การยื่นใบลาแล้วไม่มาทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ ผิดวินัย

สรุป ผิดวินัยทั้ง ๒ กรณี ซึ่งถ้าหยุดราชการไปเกิน ๑๕ วัน อาจถูกไล่ออกจากราชการ ซึ่งทำให้ขาดคุณสมบัติที่จะเข้ารับราชการอีก

ข้อปฏิบัติทางวินัยประการที่ ๖

รักษาความลับของทางราชการ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้

“ (๒) ต้องรักษาความลับของทางราชการ ”

แนวคิด

๑. ความลับจะเป็นความลับอยู่ได้ ก็ต่อเมื่อไม่มีการเปิดเผย ถ้ามีการเปิดเผยแล้วก็จะไม่เป็นความลับอีกต่อไป

๒. ความลับของทางราชการ เป็นสิ่งที่พึงสงวนไว้ให้รู้แต่เฉพาะผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเท่านั้น หากรู้ไปถึงผู้อื่นอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการซึ่งในบางกรณีอาจถึงเป็นภัยร้ายแรงแก่ประเทศชาติก็ได้

๓. ข้าราชการผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับความลับของทางราชการ เป็นผู้ที่มีความไว้วางใจจากทางราชการว่า จะต้องไม่เปิดเผยความลับนั้น

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ป. ๖.๑

สมมุติว่า ท่านเป็นเจ้าหน้าที่จัดทำเรื่องพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการ กำลังรวบรวม

รายชื่อผู้ที่ผู้บังคับบัญชาเสนอเลื่อนเงินเดือน ภรรยาหรือสามีของท่าน ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือน
สามัญในสังกัดถามท่านว่า ตัวเขาได้รับการเสนอชื่อให้เลื่อนเงินเดือน หรือไม่

ท่านจะบอกหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

เรื่องระหว่างการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน เป็นเรื่องที่ทางราชการจะต้องปิดเป็นความลับอย่าง
เคร่งครัด เพราะหากเปิดเผยไปก่อนถึงเวลาประกาศ อาจก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นก็ได้ ผู้มีหน้าที่ใน
การนี้จึงต้องรักษาความลับในเรื่องนี้อย่างเคร่งครัด แม้แต่ภรรยาหรือสามีของตนเองก็บอกไม่ได้
หากบอกภรรยาหรือสามีก่อนประกาศ ก็จะเป็นการกระทำผิดวินัยฐานเปิดเผยความลับของ
ทางราชการ

ข้อมูล ป. ๖.๒

ผู้อำนวยการกอง ได้รับแต่งตั้ง ให้เป็นกรรมการสอบชิงทุนรัฐบาลไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ผู้บังคับบัญชาของผู้ผู้อำนวยการกองนั้น ขอทราบว่าข้อสอบที่จะใช้สอบนั้นออกอย่างไร **ผู้อำนวยการกองจะบอกข้อสอบให้ผู้บังคับบัญชาทราบได้หรือไม่**

ข้อวิเคราะห์

การออกข้อสอบชิงทุนเป็นเรื่องลับที่ไม่พึงเปิดเผยแก่ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บังคับบัญชาของผู้ผู้อำนวยการกองดังกล่าว ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอบชิงทุนนั้น ไม่มีสิทธิและหน้าที่ที่จะขอทราบข้อสอบ จึงบอกให้ทราบไม่ได้ หากบอกให้ทราบก็จะเป็นการกระทำผิดวินัยฐานเปิดเผยความลับของทางราชการ

ข้อคิด

ผู้ได้รับความไว้วางใจให้รักษาความลับ เป็นผู้ได้รับเกียรติอย่างสูง ชอบที่จะรักษาเกียรติอันสูง
นี้ไว้ให้เป็นผู้ที่เชื่อถือได้ตลอดไป

ข้าราชการที่เปิดเผยความลับของทางราชการ เป็นผู้ทรยศต่อความไว้วางใจ จะไม่เป็นที่
เชื่อถือของใครอีกต่อไป

ข้อปฏิบัติทางวินัยประการที่ ๗

รักษาความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้

“(๗) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ”

แนวคิด

๑. การปฏิบัติราชการเป็นการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายส่วนรวมของชาติ จึงต้องร่วมกันปฏิบัติงานประสานกันเป็นทีม
๒. เพื่อให้การปฏิบัติงานประสานกันเป็นทีม จำเป็นที่ข้าราชการจะต้องมีความสามัคคีกลมเกลียวและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่ราชการ
๓. ข้าราชการจะต้องสุภาพเรียบร้อยรักษาความสามัคคี และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการ ระหว่างข้าราชการด้วยกัน รวมทั้งผู้ร่วมปฏิบัติราชการที่ไม่เป็นข้าราชการ

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ป. ๗.๑

เจ้าหน้าที่ธุรการชายพูดกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หญิงโดยใช้คำพูดว่า “กู” “มึง”

ถ้าท่านเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หญิงผู้นั้น ท่านจะอย่างไรดี

- (ก) พูดโต้ตอบโดยใช้คำ “กู” “มึง” หรือ “แก”
- (ข) แจ้งความดำเนินคดีฐานหมิ่นประมาท
- (ค) รายงานเหตุการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
- (ง) เฉยเสีย

ข้อวิเคราะห์

ถ้าพูดโต้ตอบด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ ก็จะทำให้ผิวดินยฐานไม่สุภาพเรียบร้อยต่อข้าราชการด้วยกัน

ถ้าแจ้งความดำเนินคดีก็จะทำให้แตกความสามัคคีกันยิ่งขึ้น ครั้นจะรายงานเหตุการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ก็จะเป็นการทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่

เฉยเสียน่าจะเป็นทางที่ดีที่สุด

ข้อมูล ป. ๗.๒

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยโต้เถียงกับเจ้าหน้าที่ธุรการเรื่องงานที่ทำร่วมกัน เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบันดาโทสะจึงชกเจ้าหน้าที่ธุรการไป ๑ ที

ถ้าท่านเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการผู้นั้นท่านจะทำอย่างไรดี

- (ก) ชกตอบ
- (ข) แจ้งความดำเนินคดี
- (ค) รายงานเหตุการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
- (ง) เฉยเสีย

ข้อวิเคราะห์

ชกตอบไม่ได้ จะผิดวินัยฐานไม่รักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการ ถ้าแจ้งความดำเนินคดีก็จะสร้างความแตกร้าวกันยิ่งขึ้น เฉยเสียก็จะกลายเป็นปกปิดเรื่องที่ควรบอกผู้บังคับบัญชา เพราะทะเลาะกันเกี่ยวกับเรื่องในหน้าที่ราชการ

ทางที่ดีที่สุดควรรายงานเหตุการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ แล้วปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะดำเนินการต่อไปตามที่เห็นสมควร

ข้อมูล ป. ๗.๓

ข้าราชการหญิง ๒ คน เข้าบ้านอยู่ด้วยกัน เกิดขัดใจกัน ทะเลาะตบตีกันที่บ้านจนเรื่องถึง ตำรวจ แต่ตกลงเลิกแล้วต่อกัน ไม่ถึงเป็นคดี

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การทะเลาะตบตีกันระหว่างข้าราชการ แม้จะตบตีกันที่บ้านไม่ถึงเป็นคดี ก็เป็นการไม่รักษา ความสามัคคีระหว่างข้าราชการ เป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๗.๔

อธิบดีขับรถตนเองจะเข้าประตูสำนักงานเพื่อทำงาน ยามเฝ้าประตูซึ่งเป็นลูกจ้างไม่รู้จักอธิบดี จึงไม่เปิดประตูให้เข้าไป ถามอธิบดีว่า “ท่านจะเข้าไปทำอะไร ครับ”

อธิบดีตอบว่า “อ้ายเซ่อ มึงไม่รู้จักกูหรือ”

มีปัญหาว่า อธิบดีกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

แม้ยามเฝ้าประตูจะไม่ใช่ข้าราชการ แต่ก็เป็นผู้ร่วมปฏิบัติราชการ การที่อธิบดีพูดเช่นนั้น เป็นการไม่สุภาพเรียบร้อยต่อผู้ร่วมปฏิบัติราชการ จึงผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๗.๕

เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดในหน่วยกลาง ได้รับแบ่งงานจากหัวหน้างานพิมพ์เป็นสัดส่วนทั่วกันแล้ว คนที่ ๑ พิมพ์เร็วและขยัน จึงเสร็จก่อน และว่างอยู่ คนที่ ๒ พิมพ์ช้า เพราะไอ้เอ๋อยู่ยังพิมพ์ไม่เสร็จอีก ๒ เรื่อง โดยกำลังพิมพ์ค้างอยู่เรื่องหนึ่ง และยังมีเรื่องด่วนอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการเดี๋ยวนี้ยังไม่ได้เริ่มพิมพ์ หัวหน้างานพิมพ์ได้ขอร้องให้คนที่ ๑ ช่วยรับเรื่องด่วนนั้นมาพิมพ์ให้ด้วย

ถ้าท่านเป็นเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดคนที่ ๑ ท่านจะทำประการใด

ข้อวิเคราะห์

แม้จะแบ่งงานเป็นสัดส่วนกันไปแล้ว แต่เมื่อมีงานด่วนที่คนอื่นพิมพ์ไม่ทัน ตนว่างอยู่พอจะช่วยเหลือได้ก็ต้องช่วย หากปฏิเสธไม่ช่วย ก็จะมีผิดวินัยฐานไม่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่ราชการ

ส่วนการที่เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดคนที่ ๒ ไอ้เอ๋พิมพ์ช้า ก็เป็นความผิดของคนนั้นที่หัวหน้าเขาจะว่ากันไปอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดคนที่ ๑ ที่จะว่ากล่าวหรือเกียจงอนไม่ยอมช่วย

ข้อปฏิบัติทางวินัยประการที่ ๘

ปฏิบัติดีต่อผู้ติดต่อราชการ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้

“(๘) ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน”

คำอธิบาย

ข้าราชการมีหน้าที่เป็นผู้ให้บริการแก่ประชาชน จึงต้องให้การต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

“ต้อนรับ” คือ ให้การรับรองโดยไม่เนิ่นเฉย

“ให้ความสะดวก” คือ ให้คล่อง ไม่ติดขัด

“ให้ความเป็นธรรม” คือ ทำโดยถูกต้อง ไม่ลำเอียง

“ให้การสงเคราะห์” คือ ให้ความช่วยเหลือ

กรณีที่ข้าราชการจะต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนนั้น ต้องเป็นกรณีที่ประชาชนเป็นผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของข้าราชการผู้นั้น

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ป. ๘.๑

เจ้าหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ ทำเฉยไม่รับเรื่องราวที่ราษฎรคนหนึ่งยื่นร้องทุกข์ โดยไม่ชี้แจง
อย่างไร ปล่อยให้ราษฎรยืนแก้ออยู่เป็นเวลานานจนจะถึงเวลาเลิกงานแล้วจึงได้บอกว่าเขียนไม่ถูกต้องให้
แก้ไขใหม่

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้น กระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล เป็นกรณีไม่ให้การต้อนรับ ไม่ให้ความสะดวกแก่ประชาชนที่ติดต่อราชการ
ในหน้าที่ของตน จึงเป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๘.๒

มีหญิงชราคนหนึ่งมายืนเหลียวซ้ายแลขวายอยู่ข้างหน้าโต๊ะทำงานของเจ้าหน้าที่โดยไม่ได้พูดจาประการใด

ถ้าท่านเป็นเจ้าหน้าที่ผู้นั้น ท่านจะอย่างไร

ข้อวิเคราะห์

เมื่อประชาชนมายืนเหลียวซ้ายแลขวายอยู่หน้าโต๊ะเจ้าหน้าที่เช่นนั้น แสดงว่าเขาต้องการพบใครคนหนึ่งหรือต้องการมาติดต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจเกี่ยวกับหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ได้ จึงต้องต้อนรับและให้ความสงเคราะห์แก่เขาโดยถามเขาก่อนว่าต้องการพบใครหรือจะติดต่อเรื่องใด แล้วก็อำนวยความสะดวกแก่เขาตามสมควร จึงจะได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีวินัย

ข้อมูล ป. ๘.๓

ชายผู้หนึ่งมาขอซื้อยาชนิดหนึ่งที่ห้องเภสัชกรรมของสถานพยาบาล โดยไม่มีใบสั่งแพทย์ เภสัชกรบอกว่าเป็นยาอันตรายต้องมีใบสั่งแพทย์จึงจะขายยาชนิดนั้นให้ได้ ชายผู้นั้นบอกว่าเขาเป็นแพทย์ซื้อได้โดยไม่ต้องมีใบสั่งแพทย์ เภสัชกรก็ยังยืนยันว่าไม่อาจขายยาชนิดนั้นให้โดยไม่มีใบสั่งแพทย์ ชายผู้นั้นตำเษักรว่า “พวกนี้โง่ชะมัด ไม่มีหัวคิดเสียเลย”

ถ้าท่านเป็นเภสัชกรผู้นั้น ท่านจะทำอย่างไร

(ก) พุดจาตอบได้ว่า ไม่ได้โง่อย่างที่เขาวา หรือ

(ข) แจงความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าชายผู้นั้นหมิ่นประมาท หรือ

(ค) อธิบายให้ชายผู้นั้นเข้าใจว่า เจ้าหน้าที่ต้องทำตามระเบียบ หรือ

(ง) เฉยเสีย

ข้อวิเคราะห์

กรณีเช่นนี้ หากพุดจาตอบโต้ก็อาจจะเป็นการไม่สุภาพเรียบร้อยต่อประชาชนที่ติดต่อราชการ ยิ่งถ้าใช้ถ้อยคำรุนแรงยอนเขาไปก็อาจเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามประชาชน หากนิ่งเฉยเสียก็จะเป็นที่ค้บใจเสมือนยอมรับว่าโง่จริง ครั้นจะแจงความดำเนินคดี ก็จะมีตมารยาทผู้ให้บริการ ซึ่งต้องเอาใจผู้รับบริการ

ทางออกที่ดีที่สุดคือ อธิบายให้เขาฟังว่า เราเป็นเจ้าหน้าที่จำต้องปฏิบัติตามระเบียบมีฉะนั้นตนเองจะมีความผิดที่ขายยาอันตรายโดยไม่มีใบสั่งแพทย์ซึ่งไม่ถูกต้อง

ข้อมูล ป. ๘.๔

เจ้าหน้าที่รับสมัครสอบ ไม่รับใบสมัครสอบของผู้ที่ยื่นแข่งผู้ที่มาก่อนซึ่งยื่นเข้าคิวรอกันอยู่โดยบอกให้ไปเข้าแถวตามลำดับผู้มาก่อนหลัง

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำผิดวินัยอย่างไร หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ข้าราชการต้องให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน ผู้มาติดต่อราชการ การไม่รับใบสมัครของผู้ที่ยื่นแข่งผู้ที่มาก่อนซึ่งยื่นเข้าคิวรอกันอยู่ โดยบอกให้ไปเข้าแถวตามลำดับ เป็นการให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้ที่มาก่อน จึงไม่ผิดวินัย

ข้อคิด

พ่อค้าต้องเอาใจลูกค้าฉันใด ผู้ให้บริการก็ต้องเอาใจผู้รับบริการฉันนั้น ข้าราชการซึ่งเป็นผู้ให้บริการแก่ประชาชน จึงต้องสุภาพเรียบร้อย ต้อนรับ ให้ความสะดวกและให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนที่มาติดต่อราชการในหน้าที่ของตน

ข้อปฏิบัติทางวินัยประการที่ ๙

วางตนเป็นกลางทางการเมือง

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้

“(๙) ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ก็จะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการด้วย”

แนวคิด

ข้าราชการพลเรือนสามัญ เป็นข้าราชการประจำ มีหน้าที่ปฏิบัติราชการตามกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายของรัฐบาล ไม่ว่าพรรคการเมืองใดจะเข้ามาเป็นคณะรัฐมนตรี และต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการพลเรือนดังต่อไปนี้ด้วย

ระเบียบว่าด้วยมารยาททางการเมือง

มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการพลเรือน ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๙ กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนนิยมหรือเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ แต่มีข้อห้าม ดังต่อไปนี้

๑. ไม่ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง
๒. ไม่ใช้สถานที่ราชการในกิจการทางการเมือง
๓. ไม่วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลให้ปรากฏแก่ประชาชน
๔. ไม่แต่งเครื่องแบบราชการไปร่วมประชุมพรรคการเมือง หรือไปร่วมประชุมในที่สาธารณะสถานใด ๆ อันเป็นการประชุมที่มีลักษณะทางการเมือง
๕. ไม่ประดับเครื่องหมายพรรคการเมืองในเวลาสวมเครื่องแบบราชการ หรือในเวลาปฏิบัติราชการหรือในสถานที่ราชการ
๖. ไม่แต่งเครื่องแบบพรรคการเมืองเข้าไปในสถานที่ราชการ
๗. ไม่บังคับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนให้เป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใดและไม่กระทำการใดที่เป็น การให้คุณให้โทษ เพราะเหตุที่ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมือง ใดที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย
๘. ไม่ขอร้องให้บุคคลใดอุทิศเงินหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง
๙. ไม่โฆษณาหาเสียงเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง หรือแสดงการสนับสนุนพรรคการเมืองใด ๆ ให้เป็นที่เปิดเผยในที่ประชุมพรรคการเมือง และในที่ที่ปรากฏแก่ประชาชน หรือเขียนบทความไปลง หนังสือพิมพ์ หรือพิมพ์หนังสือ หรือใบปลิวซึ่งจะจำหน่ายแจกจ่ายไปยังประชาชน อันเป็นข้อความที่มีลักษณะการเมือง
๑๐. ไม่ปฏิบัติหน้าที่แทรกแซงในทางการเมือง หรือใช้การเมืองเป็นเครื่องมือเพื่อกระทำกิจการต่าง ๆ อาทิ เช่น วิ่งเต้นติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือพรรคการเมืองเพื่อให้นำร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติเสนอสภาฯ หรือตั้งกระทู้ถามรัฐบาล
๑๑. ในระยะเวลาที่มีการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่แสดงออก โดยตรงหรือปริยายที่จะ เป็นการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งและในทางกลับกันไม่กีดกัน ต่ำหนิติเตียน ทับถม หรือให้ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้ง

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ป. ๙.๑

ข้าราชการพลเรือน เป็นโฆษกของพรรคการเมืองหนึ่ง

มีปัญหาว่า เป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การเป็นโฆษกของพรรคการเมืองเข้าลักษณะเป็นการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง จึงต้องห้ามสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้กระทำการเช่นนั้น จึงผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๙.๒

อธิบดี เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหนึ่ง และไปร่วมประชุมพรรคการเมือง นั้นเป็นประจำ

มีปัญหาว่า อธิบดีกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ไม่ผิดวินัย ส่วนการไปร่วมประชุมพรรคการเมือง ก็ไปร่วมประชุมได้ แต่ต้องไม่แต่งเครื่องแบบราชการไปร่วมประชุม ต้องไม่เป็นการประชุมในที่สาธารณะ อันเป็นการประชุมที่มีลักษณะการเมือง และต้องไม่ไปประชุมในเวลาราชการ

ข้อปฏิบัติทางวินัยประการที่ ๑๐

รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒ ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้

“(๑๐) ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มิให้เสื่อมเสีย”

คำอธิบาย

ข้าราชการเป็นเครื่องมือของรัฐในการบริหารงานของรัฐหรือของประชาชน จึงต้องวางตัวให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชน โดยประพฤติตัวดี รักษาชื่อเสียงของตนเอง และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่ประพฤติตนเสื่อมเสียให้ประชาชนเสื่อมศรัทธา

“ชื่อเสียง” หมายถึง เกียรติยศ

“เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ” หมายถึง ฐานะที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญในตำแหน่งหน้าที่ราชการ

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ป. ๑๐.๑

ข้าราชการพลเรือนสามัญเสพสุรามีนเมา

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

มีมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว ๒๐๘/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๔๙๖ กำหนดไว้ดังนี้

“ข้าราชการผู้ใดเสพสุรามีนเมาจนไม่สามารถครองสติได้ซึ่งอาจทำให้เสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ให้พิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี ข้าราชการผู้ใดเสพหรือเมาสุราในกรณีต่อไปนี้อาจถูกลงโทษสถานหนักถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ เช่น

(๑) เสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ

(๒) เมาสุราเสียราชการ

(๓) เมาสุราในที่ชุมนุมชน จนเกิดเรื่องเสียหาย หรือเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ”

กรณีตามปัญหา จะเป็นการกระทำผิดวินัย หรือไม่ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไปว่า เข้ากรณีตามมติคณะรัฐมนตรีอย่างไร หรือไม่

ข้อมูล ป. ๑๐.๒

ข้าราชการพลเรือนสามัญสุบกัณฐาไม่ถึงมีนเมา

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การสุบกัณฐา เป็นการกระทำความผิดอาญา เสื่อมเสียชื่อเสียง ย่อมผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๑๐.๓

ข้าราชการพลเรือนสามัญเล่นการพนัน

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

มีมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ น.ว. ๒๐๘/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๔๙๖ กำหนดไว้ ดังนี้

“๑. การพนันประเภทที่กฎหมายห้ามขาด ถ้าข้าราชการผู้ใดเล่น ควรวางโทษถึงให้ออกปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ

๒. ...

๓. การพนันประเภทที่กฎหมายบัญญัติว่าจะเล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากทางการ

(ก) เล่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้าผู้เล่นนั้นเป็นเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ปราบปรามโดยตรงหรือเป็นครู หรือเป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวกับการวัฒนธรรม หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งมีข้อห้ามของกระทรวงทบวงกรมวางไว้เป็นพิเศษ ให้พิจารณาโทษตามเกณฑ์ในข้อ ๑ ถ้าผู้เล่นนั้นเป็นข้าราชการอื่น ให้พิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี

(ข) เล่นโดยได้รับอนุญาตแล้ว ถ้าผู้เล่นเป็นเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ปราบปรามโดยตรงหรือเป็นครู หรือเป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวัฒนธรรม หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งมีข้อห้ามของกระทรวงทบวงกรมวางไว้เป็นพิเศษ อาจพิจารณาลงโทษตามเกณฑ์ในข้อ ๑ ก็ได้ ถ้าผู้เล่นนั้นเป็นข้าราชการอื่นจะเป็นผิดต่อเมื่อปรากฏว่า ผู้นั้นหมกมุ่นต่อการพนันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียแก่ราชการ และให้พิจารณาลงโทษตามสมควรแก่กรณี”

กรณีตามปัญหา จะเป็นการกระทำผิดวินัย หรือไม่ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไปว่า เข้ากรณีตามมติคณะรัฐมนตรี อย่างไรหรือไม่

ข้อมูล ป. ๑๐.๔

สมมุติว่าท่านไปบ้านเพื่อนเพื่อเยี่ยมเยียน บังเอิญที่บ้านเพื่อนมีเล่นการพนันไพ่เฒ โดยไม่ได้
รับอนุญาต พอท่านเข้าไปในบ้านเพื่อนก็พอดีมีตำรวจมาจับคนเล่นการพนัน และจับท่านไปด้วย

ตำรวจบอกให้ท่านรับสารภาพว่าร่วมเล่นการพนันด้วยจะได้เสร็จเรื่องง่าย ๆ โดยจะถูกปรับ
เพียง ๒๐๐ บาท เท่านั้น ถ้าปฏิเสธจะต้องสู้คดีเสียค่าทนายหลายพันบาท

ท่านจะทำประการใด

ข้อวิเคราะห์

ถ้ารับสารภาพว่าเล่นการพนันไพ่เฒ และศาลตัดสินให้ลงโทษปรับ จะมีความผิดทางวินัย
โดยไม่มีทางที่จะแก้ตัวในภายหลังว่าไม่ได้เล่น

เมื่อไม่ได้เล่น ก็ต้องปฏิเสธและต่อสู้คดีไปตามความเป็นจริง เมื่อศาลยกฟ้องก็จะไม่มี ความผิด
ทางวินัยแต่อย่างใด

ข้อมูล ป. ๑๐.๕

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยคบหาสมาคมกับนักเลงอันธพาลผู้สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ประชาชนอยู่เสมอมา ทั้งนี้ โดยแสดงออกอย่างเปิดเผยว่าเป็นเพื่อนสนิท ไปเที่ยวในที่ต่าง ๆ ด้วยกันเสมอ ๆ

มีปัญหาว่า กรณีตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล เป็นการกระทำอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน จึงเป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๑๐.๖

ข้าราชการพลเรือนผู้เข้าสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนตำแหน่ง นำบันทึกย่อวิชาที่จะสอบเข้าไปในห้องสอบ และนำออกมาดูประกอบการเขียนคำตอบ แต่ยังไม่ทันได้ใช้เขียนคัดลอก ถูกจับได้เสียก่อน

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การกระทำตามข้อมูล เป็นการพยายามทุจริตในการสอบ แม้การกระทำจะยังไม่สำเร็จเพียงพยายามทุจริตแต่ถูกจับได้เสียก่อน ก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำการที่เสื่อมเสียชื่อเสียง จึงผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๑๐.๗

ข้าราชการพลเรือนสามัญข้าราชการคนบาดเจ็บสาหัส ถูกศาลพิพากษาให้จำคุก และปรับฐาน
กระทำการโดยประมาทให้ผู้อื่นบาดเจ็บ โทษจำคุกให้รอการลงโทษ

มีปัญหาว่า กรณีตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การกระทำตามข้อมูลไม่มีเจตนาที่จะทำชั่ว และไม่ถูกจำคุก จึงไม่ผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๑๐.๘

เจ้าหน้าที่ธุรการ ติดต่อสันทสนมกับภรรยา (สามี) ของผู้อื่นโดยไปมาหาสู่ที่บ้านของ หญิง (ชาย) นั้นเป็นประจำในขณะที่สามี (ภรรยา) ของหญิง (ชาย) ไม่อยู่ ทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่า มีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกัน และถูกสามี (ภรรยา) ร้องเรียนกล่าวโทษ

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

พฤติกรรมการตามข้อมูล เป็นการกระทำที่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ จึงเป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๑๐.๙

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มีอาวุธปืนไว้ป้องกันตัวโดยไม่ได้รับอนุญาต

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการกระทำความผิดอาญา ย่อมเป็น
การกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ป. ๑๐.๑๐

เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีเป็นหนี้คนในหมู่บ้านที่อยู่อาศัยหลายคน

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การเป็นหนี้ ตามปกติไม่เป็นการประพฤติชั่ว เว้นแต่การเป็นหนี้นั้นจะทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

กรณีตามข้อมูลยังไม่แน่ว่าจะผิดวินัยหรือไม่ ถ้าการเป็นหนี้นั้นทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เช่น เทียวกู้ยืมเงินชาวบ้านหลายคน จนเป็นหนี้รุงรังแล้วไม่ยอมใช้หนี้และพาลทะเลาะวิวาทกับเจ้าหนี้ เช่นนี้อาจจะผิดวินัย แต่ถ้าการเป็นหนี้นั้นเกิดขึ้นตามปกติวิสัย เช่น ซื้อของเชื่อจากร้านค้า แต่ก็สามารถใช้หนี้ได้ตามกำหนดเวลา อย่างนี้ก็ไม่ผิดวินัย

ข้อคิด

“เกียรติและความสำเร็จเกิดจากผลการปฏิบัติงานและปฏิบัติตัวของแต่ละคน ที่สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบให้ได้ผลสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์และปฏิบัติตัวให้สุจริต เทียบตรงพอควรพอดีแก่ตำแหน่งหน้าที่ที่ดำรงอยู่”

(พระบรมราโชวาท)

ข้อห้ามทางวินัย

ข้อห้ามทางวินัยประการที่ ๑

ไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ไม่ให้ข้าราชการพลเรือน กระทำการ ดังนี้

“(๑) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง ถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย”

คำอธิบาย

วินัยบทนี้ห้ามข้าราชการรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาในทุกกรณีโดยไม่จำกัดเฉพาะในการปฏิบัติราชการ แต่ทั้งนี้หมายรวมถึงทุกเรื่องที่จะต้องมีการรายงาน ซึ่งถ้ามีการรายงานเท็จ หรือรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องบอก ก็เป็นความผิดทางวินัย แต่ถ้าไม่มีการรายงาน แม้จะปกปิดเรื่องใดไว้ไม่บอกผู้บังคับบัญชาหาเป็นความผิดทางวินัยฐานนี้ไม่

“การรายงาน” หมายถึง การบอกเล่าเรื่องที่ได้ทำ ได้รู้ หรือ ได้เห็นมา อาจเป็นการรายงานด้วยวาจา หรือด้วยหนังสือ หรือโดยวิธีอื่นใดก็ได้ ซึ่งจะเป็นการรายงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัย หรือขออนุญาต ขออนุมัติ หรือเพื่อทราบ ก็เป็นการรายงานทั้งสิ้น

การรายงานเท็จตามข้อห้ามนี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นการรายงานเพื่อการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตามที่ได้รับมอบหมายเสมอไป อาจเป็นการรายงานในเรื่องอื่นที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือแบบธรรมเนียม ของทางราชการ หรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือมติคณะรัฐมนตรี กำหนดให้รายงานก็ได้

แนวคิด

หัวหน้าหน่วยงานทุกระดับ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาจะต้องได้ข้อมูลที่ถูกต้องจากผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยสั่งการ อำนาจการ และดำเนินการทุกอย่างเกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบ และเพื่อประโยชน์ในการปกครองบังคับบัญชา

หากผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานเท็จจากผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอาจทำให้การวินิจฉัย สั่งการ หรืออำนาจการผิดพลาด หรือไม่เหมาะสม หรือเสียการปกครองบังคับบัญชา ซึ่งอาจเสียหายแก่ทางราชการได้

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ม. ๑.๑

เจ้าหน้าที่ธุรการ บ้านอยู่ไกล ต้องนั่งรถไฟมาทำงาน วันหนึ่งขึ้นรถไฟไม่ทัน จึงต้องหยุดราชการในวันนั้น รุ่งขึ้นยื่นใบลาป่วย ขอลาป่วยในวันที่หยุดราชการไปนั้น

มีปัญหาว่า ผู้นั้นกระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล เป็นการกระทำผิดวินัยฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา และถ้าผู้บังคับบัญชาไม่อนุญาตให้ลา จะผิดวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการด้วย

ข้อมูล ม. ๑.๒

เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ยื่นใบลา ขอลากิจ โดยแจ้งสถานที่อยู่ในระหว่างลาว่า พักอยู่ที่บ้านพักในกรุงเทพมหานคร เมื่อได้รับอนุญาตก็เดินทางไปทัศนจร และพักอยู่ต่างจังหวัด

มีปัญหาว่า ผู้นั้นกระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การกระทำตามข้อมูล ผิดวินัยฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งอาจเสียราชการหากมีงานจำเป็นเร่งด่วนที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ทำระหว่างนั้นก็ติดต่อไม่ได้

ข้อมูล ม. ๑.๓

นิติกรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้เดินทางไปสืบเรื่องที่ข้าราชการผู้หนึ่งหยุดราชการไปเกินกว่า ๑๕ วัน แล้ว ว่ามีเหตุผลสมควรอย่างไรหรือไม่ นิติกรผู้นั้นไม่ได้ไปสืบเอง เพียงแต่สอบถามจากเพื่อนคนหนึ่งของผู้หยุดราชการ แล้วรายงานว่าได้ไปสืบแล้ว ไม่ปรากฏตัวผู้นั้นที่บ้านพัก และไม่มีผู้พบเห็น หรือทราบว่าจะอยู่ที่ใด

มีปัญหาว่า นิติกรกระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล เป็นการกระทำผิดวินัยฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งรายงานจะไปสืบแล้วแต่ความจริงไม่ได้ไปสืบเอง

ข้อมูล ม. ๑.๔

เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ มีหน้าที่ดำเนินการเรื่องหัวหน้าส่วนราชการไปประชุมในต่างประเทศ เมื่อเตรียมการเสร็จถึงขั้นจัดซื้อตั๋วโดยสารเครื่องบินแล้ว และจะออกเดินทางในวันรุ่งขึ้น ก็ได้รับหนังสือจากต่างประเทศว่างคประชุม แต่ไม่ได้รายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ หัวหน้าส่วนราชการถามว่ามีการเปลี่ยนแปลงอะไรหรือไม่ ก็บอกว่าไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ด้วยเจตนาที่จะให้หัวหน้าส่วนราชการได้ไปเที่ยวต่างประเทศ ซึ่งเมื่อไปถึงไม่มีการประชุม เสียเวลาวันหนึ่งแล้วก็กลับก็ได้

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์กระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การกระทำของเจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ เป็นการรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรจะต้องบอก จึงผิดวินัยฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา

ข้อห้ามทางวินัยประการที่ ๒

ไม่ปฏิบัติราชการข้ามผู้บังคับบัญชา

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ไม่ให้ข้าราชการพลเรือน กระทำการ ดังนี้

“(๒) ต้องไม่ปฏิบัติราชการอันเป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว”

คำอธิบาย

วินัยบทนี้ห้ามข้าราชการปฏิบัติราชการโดยข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน คือในการปฏิบัติราชการต้องเสนอตามลำดับชั้นผู้บังคับบัญชา เสนอข้ามลำดับผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นไม่ได้ เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปจะสั่งให้กระทำ หรือได้รับอนุญาตให้กระทำเป็นพิเศษชั่วคราว

ทั้งนี้ ข้อห้ามดังกล่าว ห้ามในการปฏิบัติราชการเท่านั้น ถ้าไม่ใช่ในการปฏิบัติราชการก็ไม่ห้าม

“ผู้บังคับบัญชาเหนือตน” หมายถึง ผู้บังคับบัญชาในลำดับที่ใกล้เคียงที่สุดของตน

“ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไป” หมายถึง ผู้บังคับบัญชาในลำดับที่ใกล้เคียงที่สุด และผู้บังคับบัญชาในลำดับที่สูงกว่าผู้บังคับบัญชาที่ใกล้เคียงที่สุด

แนวคิด

๑. หัวหน้าหน่วยงานทุกระดับ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับงานทั้งหมดในหน่วยนั้น จึงจำเป็นที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องได้สั่งงาน มอบหมายงาน และกำกับตรวจสอบ หรือรับรู้งานทุกอย่างที่ทุกคนทำในหน่วยนั้น
๒. การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ จะต้องปฏิบัติภายใต้การอำนวยการของผู้บังคับบัญชาตามลำดับ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานนั้น ๆ
๓. การปฏิบัติหน้าที่ข้ามลำดับการบังคับบัญชา โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา จะทำให้เสียการบังคับบัญชา และทำให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับไม่อาจรับผิดชอบงานนั้น ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ราชการ

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ม. ๒.๑

นิติกรในกองนิติการผู้หนึ่งได้รับคำสั่งจากอธิบดีให้ร่างคำสั่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ข้าราชการคนหนึ่ง เมื่อผู้นั้นร่างเสร็จแล้วก็เสนอตรงต่ออธิบดีโดยไม่ผ่านหัวหน้ากองนิติการ

มีปัญหาว่า นิติกรผู้นั้นกระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

นิติกรผู้นั้นได้รับคำสั่งจากอธิบดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเหนือหัวหน้ากองนิติการให้ทำงานนั้น จึงเสนองานนั้นตรงต่ออธิบดี โดยไม่ผ่านหัวหน้ากองนิติการได้ ไม่ผิดวินัย

ข้อมูล ม. ๒.๒

มีคำสั่งอธิบดีว่า งานเกี่ยวกับกฎหมายให้เสนอรองอธิบดีฝ่ายบริหารก่อนเสนออธิบดีลงนาม

ผู้อำนวยการกองนิติการเสนอสัญญาให้อธิบดีลงนามโดยบันทึกเสนอว่า

“เรียนอธิบดี (ผ่านรองอธิบดีฝ่ายบริหาร)”

แล้วยื่นต่อรองอธิบดีฝ่ายบริหาร

มีปัญหาว่า ผู้อำนวยการกองนิติการกระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ผู้อำนวยการกองนิติการได้เสนองานผ่านรองอธิบดีฝ่ายบริหารตามลำดับสายการบังคับบัญชา
ตั้งที่อธิบดีสั่งการไว้ แม้จะบันทึกว่า “เรียนอธิบดี” แต่ก็ได้เสนอผ่านรองอธิบดีฝ่ายบริหารตามลำดับ
การบังคับบัญชาแล้ว จึงไม่ผิดวินัยฐานปฏิบัติราชการข้ามผู้บังคับบัญชา

ข้อมูล ม. ๒.๓

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง ทำรายงานผลงานของสำนักบริหารกลาง เสนออธิบดี โดยตรง โดยไม่ผ่านรองอธิบดีตามสายการบังคับบัญชาที่อธิบดีมอบหมาย

มีปัญหาว่า ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง กระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ผู้บังคับบัญชาตามลำดับของผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง คือ รองอธิบดีที่อธิบดีมอบหมาย การที่ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลางทำรายงานผลงานเสนออธิบดี โดยไม่ผ่านรองอธิบดีตามสายงานที่อธิบดีมอบหมาย จึงผิดวินัยฐานปฏิบัติราชการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน

ข้อมูล ม. ๒.๔

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ทำเรื่องยื่นต่ออธิบดีโดยไม่ผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

**มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลกระทำผิดวินัย โดยปฏิบัติราชการข้ามผู้บังคับบัญชา
เหนือตน หรือไม่**

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล ยังไม่แน่ว่าจะเป็นการปฏิบัติราชการข้ามผู้บังคับบัญชา หรือไม่ ทั้งนี้จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงว่าเรื่องที่ทำขึ้นนั้นเป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือไม่ หากเรื่องที่ทำขึ้นนั้นเป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่โดยผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปมิได้สั่ง หรืออนุญาตให้เสน่ออธิบดีโดยตรง ก็เป็นการกระทำผิดวินัยฐานปฏิบัติราชการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน แต่ถ้าเรื่องที่ทำขึ้นนั้นไม่ใช่เป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ เช่นการร้องเรียนขอความเป็นธรรมสำหรับตนเองเป็นต้น ก็ไม่ผิดวินัย

ข้อห้ามทางวินัยประการที่ ๓

ไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการหาประโยชน์โดยมิชอบ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ไม่ให้ข้าราชการพลเรือน กระทำการ ดังนี้

“(๓) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น”

คำอธิบาย

วินัยบทนี้ห้ามข้าราชการอาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

ประโยชน์โดยมิชอบ คือประโยชน์อันไม่พึงได้รับตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ

เมื่อมีข้อสงสัยว่าประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการอันใด ข้าราชการจะพึงรับได้โดยชอบหรือไม่ ต้องพิจารณาโดยค่านิ่งว่า มีกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดให้มีสิทธิได้รับหรือไม่ ถ้ามีกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดให้รับประโยชน์เช่นนั้นจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ ก็รับได้โดยชอบ ถ้าไม่มีกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดให้รับประโยชน์เช่นนั้นจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ก็รับไม่ได้

แนวคิด

๑. การทำราชการต้องทำให้บรรลุผลเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนเป็นส่วนรวม ไม่ใช่ทำให้ได้ผลเป็นประโยชน์ส่วนตัว
๒. สิทธิและประโยชน์ที่ข้าราชการจะพึงได้เป็นส่วนตัวจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการมีจำกัด เพียงเท่าที่กฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดให้
๓. ประโยชน์ส่วนตัวที่ข้าราชการได้จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการนอกเหนือจากที่พึงได้ตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นประโยชน์ที่ได้โดยมิชอบ
๔. การใช้อำนาจหน้าที่ราชการช่วยให้ผู้อื่นได้ประโยชน์อันสมควรได้ เป็นการกระทำที่มิชอบ

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ม. ๓.๑

เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการก่อสร้างอาคารของทางราชการ ได้รับเงินเป็นรายเดือนจากผู้รับเหมาก่อสร้างอาคารนั้น เป็นค่าอาหารและค่าพาหนะ เนื่องจากต้องควบคุมการก่อสร้างตั้งแต่เช้า ๘.๐๐ น. จนถึงเย็น ๑๗.๐๐ น. ทุกวัน

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลเป็นการกระทำที่ชอบหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การกระทำตามข้อมูลข้างต้น เป็นการกระทำที่มีชอบ เพราะการควบคุมการก่อสร้างเป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ซึ่งได้รับเงินเดือนและค่าอาหารทำการล่วงเวลาจากทางราชการอยู่แล้ว ส่วนค่าพาหนะก็ต้องจ่ายเองตามปกติในการมาทำงาน ไม่ชอบที่จะรับเงินจากผู้รับเหมาก่อสร้าง อันไม่ใช่สิทธิที่พึงได้โดยชอบของตน

การกระทำเช่นนั้น เป็นการอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการหาประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ ซึ่งทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วย และอาจทำให้ต้องเกรงใจผู้รับเหมาก่อสร้าง จนไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมการก่อสร้างอย่างเคร่งครัดก็ได้

ข้อมูล ม. ๓.๒

เจ้าหน้าที่รับเรื่องราวขอรับเงินบำเหน็จตกทอดได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้มายื่นคำขอทุกคน ผู้มายื่นคำขอบางคนให้เงินสมนาคุณค่าอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็รับไว้โดยมิได้เรียกร้องแต่อย่างใด โดยเห็นว่าเป็นเงินที่เขาให้โดยเสน่หา ไม่ได้ทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงแต่อย่างใด

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การรับเงินสมนาคุณในการปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน เป็นการอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการหาประโยชน์ให้แก่ตนเองโดยมิชอบ ผู้กระทำเช่นนี้จะเป็นผู้กระทำผิดวินัย

ทางที่ควรปฏิบัติ

ถ้ามีผู้ให้เงินสมนาคุณเช่นนั้น ควรอธิบายให้เข้าใจว่ารับไม่ได้ จะผิดวินัย ตนได้รับเงินเดือนจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นอยู่แล้ว และเงินเดือนนั้นก็มาจากภาษีที่เก็บจากประชาชน จึงไม่รับเงินพิเศษจากประชาชนอีก

ข้อมูล ม. ๓.๓

เจ้าหน้าที่พัสดุมีหน้าที่จัดซื้อวัสดุสำนักงาน เช่น ดินสอ ยางลบ แฟ้ม คลิปบอร์ด เข็มหมุด เป็นต้น ทุกร้านขายให้ทางราชการในราคาเดียวกัน โดยออกใบเสร็จแสดงการรับเงินจากทางราชการเต็มราคา ไม่ยอมลดให้ทางราชการ แต่จะจ่ายส่วนลดให้แก่เจ้าหน้าที่ ๕% หลังจากซื้อขายกันแล้วแต่ละครั้ง เจ้าหน้าที่พัสดุผู้นั้นได้รับเงินส่วนลด ๕% เป็นส่วนตัวเสมอ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่า ถึงอย่างไรทางราชการจะต้องซื้อในราคานี้เสมอ การที่ร้านให้ส่วนลดแก่ตนเป็นการให้กันเป็นส่วนตัวทางราชการไม่ได้เสียหายแต่ประการใด

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูล ผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การรับส่วนลดจากการซื้อของให้ทางราชการเอาเป็นส่วนตัว เป็นการอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการหาประโยชน์แก่ตนเองโดยมิชอบ ผู้กระทำเช่นนี้จะเป็นผู้กระทำผิดวินัย

ทางที่ควรปฏิบัติ

ในกรณีเช่นนี้ ควรขอให้ร้านค้าลดราคาให้แก่ทางราชการ ถ้าร้านค้าไม่ยอมลดราคาให้แก่ทางราชการก็ขอให้แถมของให้แก่ทางราชการ ถ้าไม่ยอมแถมแต่ให้ส่วนลดแก่เจ้าหน้าที่ผู้จัดซื้อ เจ้าหน้าที่ผู้จัดซื้อต้องนำเงินส่วนลดที่ได้รับมานั้นส่งให้แก่ทางราชการ

ข้อมูล ม. ๓.๔

พยาบาลของส่วนราชการหนึ่งเอายาที่ส่วนราชการนั้นจัดไว้สำหรับรักษาข้าราชการในสังกัด โดยไม่คิดมูลค่า ไปให้คนใช้รักษาตัวที่บ้าน

มีปัญหาว่า พยาบาลกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

พยาบาลเอยาที่ส่วนราชการจัดไว้สำหรับรักษาข้าราชการในสังกัดโดยไม่คิดมูลค่า ไปให้คนใช้ที่บ้าน เป็นการอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง หรือผู้อื่น โดยมีชอบเป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ม. ๓.๕

แพทย์ประจำสถานพยาบาลของทางราชการสั่งให้คนไข้ซึ่งมาตรวจรักษาที่สถานพยาบาลไป
ซื้อยาจากร้านส่วนตัวของตนโดยเฉพาะ

มีปัญหาว่า แพทย์ทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การที่แพทย์สั่งให้คนไข้ไปซื้อยาที่ร้านของตนโดยเฉพาะเช่นนั้น เป็นการอาศัยตำแหน่งหน้าที่
ราชการหาประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ จึงเป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ม. ๓.๖

เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ได้รับผ้าห่มจากทางราชการจำนวนหนึ่ง เพื่อนำไปแจกแก่คนจนในชนบท ได้อาผ้าห่มนั้นให้คนใช้ของตนเสีย ๑ ผืนก่อน นอกนั้นนำไปแจกคนจนในชนบท มีผู้ถามว่าทำไมเอาผ้าห่มสำหรับแจกคนจนไปให้คนใช้ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชี้แจงว่า คนใช้ก็เป็นคนจนเหมือนกัน จึงแจกให้ผืนหนึ่งด้วย

มีปัญหาว่า การกระทำตามข้อมูลผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การเอาผ้าห่มสำหรับแจกคนจนในชนบทไปแจกให้คนใช้ของตน เป็นการเบียดบังเอาทรัพย์สินของทางราชการไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัว เพราะแทนที่ตนจะต้องซื้อหาผ้าห่มมาให้คนใช้ กลับเอาของหลวงสำหรับแจกคนจนไปให้คนใช้ของตนแทน จึงเป็นการกระทำผิดวินัยโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการหาประโยชน์แก่ตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ

ข้อ ม. ๓.๗

หัวหน้าสำนักงานที่ดิน ยอมให้ผู้จัดสรรที่ดินนำชื่อของตนไปอ้างในการโฆษณาขายที่ดิน
จัดสรรในท้องที่นั้น

มีปัญหาว่า หัวหน้าสำนักงานที่ดินกระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

หัวหน้าสำนักงานที่ดิน มีตำแหน่งหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการจดทะเบียน ชื่อ ขาย หรือโอน
ที่ดิน ซึ่งอาจให้คุณให้โทษในการซื้อขาย หรือโอนที่ดินได้ การยอมให้ผู้จัดสรรที่ดินนำชื่อของตนไปอ้าง
ในการโฆษณาขายที่ดินจัดสรร เป็นการยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์
จึงเป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อห้ามทางวินัยประการที่ ๔

ไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ไม่ให้ข้าราชการพลเรือน กระทำการ ดังนี้

“(๔) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ”

คำอธิบาย

วินัยบทนี้ บัญญัติให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ไม่ประมาทเลินเล่อ จนทำให้ราชการเสียหาย

“ประมาทเลินเล่อ” หมายถึง ไม่รอบคอบ ขาดความระมัดระวัง พลังพลอ หลงลืม ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือในเรื่องที่มีหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นการปฏิบัติโดยไม่มีเจตนาที่จะให้เกิดความเสียหาย การประมาทเลินเล่ออาจมีได้ทั้งที่เป็นการกระทำ และละเว้นการกระทำ

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ม. ๔.๑

เภสัชกรของสถานพยาบาลของทางราชการจ่ายยาผิด โดยแพทย์สั่งยาหยอดตาให้คนไข้ แต่จ่ายยาทิงเจอร์ไอโอดีนให้ เป็นเหตุให้คนไข้นำไปหยอดตาแล้วเจ็บตา

มีปัญหาว่า เภสัชกรกระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

เภสัชกรจ่ายยาผิด เป็นการประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ เป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ม. ๔.๒

เจ้าหน้าที่พัสดุ ออกไปจัดซื้อของใช้ในราชการตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ซื้อ เมื่อกลับมาถึงที่ทำงาน ปรากฏว่าของที่ซื้อมาไม่ตรงกับที่ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ซื้อ ซึ่งใช้ในราชการไม่ได้

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่พัสดุกระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

เจ้าหน้าที่พัสดุ ซื้อของใช้ในราชการไม่ตรวจสอบให้ถูกต้องตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่ง เป็นการกระทำผิดวินัยโดยประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

ข้อมูล ม. ๔.๓

วิศวกร ควบคุมการก่อสร้างอาคารของทางราชการ หลังจากสร้างไปบ้างบางส่วนปรากฏว่าอาคารที่กำลังก่อสร้างพังหมด

มีปัญหาว่า วิศวกรผู้นั้นกระทำผิดวินัย หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ยังไม่แน่ว่าวิศวกรผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงให้ได้ความแน่ชัดก่อนว่าอาคารพังเพราะเหตุใด ถ้าอาคารพังเพราะวิศวกรไม่ควบคุมดูแลให้ดี วิศวกรก็ผิดวินัยฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ ถ้าอาคารพังเพราะเหตุอื่น ไม่ใช่เพราะวิศวกรไม่ควบคุมดูแลการก่อสร้างให้ดี วิศวกรก็ไม่ได้ทำผิดวินัย

ข้อห้ามทางวินัยประการที่ ๕

ไม่หาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ไม่ให้ข้าราชการพลเรือน กระทำการ ดังนี้

“(๕) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน”

คำอธิบาย

ความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับข้าราชการ

ถ้าข้าราชการกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์ซึ่งอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม จะทำให้ประชาชนผู้รับบริการจากทางราชการไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งจะเป็นผลเสียหายแก่ทางราชการ

ถ้าข้าราชการกระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์ซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน จะทำให้ประชาชนไม่ศรัทธา และไม่ให้ความร่วมมือกับทางราชการ

ข้าราชการจึงต้องไม่กระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ม. ๕.๑

เจ้าหน้าที่ธุรการเปิดร้านขายของชำโดยให้ภรรยาจัดการ

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ธุรการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

เจ้าหน้าที่ธุรการเปิดร้านขายของชำโดยให้ภรรยาจัดการโดยตนมิได้ใช้เวลาราชการไปทำและตนก็ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะทำให้เสียความเที่ยงธรรมในหน้าที่ราชการในเรื่องนั้นแต่อย่างใด อีกทั้งไม่เป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ การกระทำดังกล่าว จึงไม่ผิดวินัย

ข้อมูล ม. ๕.๒

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ใช้เวลาระหว่างลาพักผ่อนไปรับจ้างเป็นยามเฝ้าหมู่บ้าน

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยไปรับจ้างเป็นยามเฝ้าหมู่บ้านในระหว่างลาพักผ่อน ไม่ได้ทำให้เสียความเที่ยงธรรมในหน้าที่ราชการหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แต่อย่างใด อีกทั้งไม่ได้ใช้เวลาราชการไปทำ จึงไม่ผิดวินัย

ข้อมูล ม. ๕.๓

เจ้าหน้าที่ธุรการขับรถแท็กซี่รับจ้างในเวลากลางคืน

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ธุรการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การขับรถแท็กซี่รับจ้างไม่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ กลับจะ
ได้รับยกย่องว่าเป็นคนขยันทำมาหากินด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จึงไม่เป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ม. ๕.๔

ข้าราชการสตรีตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ไปทำงานพิเศษเป็นคนเก็บเงินให้สถาน
อาบอบนวดในเวลากลางคืน

มีปัญหาว่า กรณีตามข้อมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

สถานอาบอบนวด หากเป็นสถานบริการสำหรับผู้ชาย ผู้หญิงดี ๆ ไม่ควรเข้าไปให้เป็นที่เข้าใจ
ผิดว่าเป็นผู้หญิงบริการ แม้จะเข้าไปทำงานก็อาจทำให้ถูกมองไปในแง่ร้าย จนทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์
ของตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ จึงไม่ควรเข้าไปทำงานให้เสี่ยงต่อการกระทำผิดวินัย

แนวคิด

๑. ข้าราชการที่เป็นเจ้าหน้าที่ ย่อมมีโอกาสดีกว่าคนอื่นที่จะหาประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องในหน้าที่นั้น หากเจ้าหน้าที่หาประโยชน์เสียเองหรือให้คนอื่นอาศัยตนหาประโยชน์ในเรื่องนั้นโดยไม่คำนึงถึงความเที่ยงธรรมต่อผู้รับบริการคนอื่นแล้ว ก็ไม่ต่างอะไรกับพ่อค้าหรือผู้จัดการทำตัวเป็นลูกค้าของร้านตัวเอง ซึ่งจะยังผลให้กิจการเสื่อมโทรม
๒. ข้าราชการเป็นเครื่องมือของรัฐในการบริหารราชการแผ่นดินซึ่งจะต้องวางตัวให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชน เพื่อให้ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจและความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน จึงต้องไม่ทำการหาผลประโยชน์ที่อาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน อันจะทำให้ประชาชนเลื่อมใสศรัทธา

ข้อห้ามทางวินัยประการที่ ๖

ไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ไม่ให้ข้าราชการพลเรือนกระทำการ ดังนี้

“(๖) ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท”

แนวคิด

๑. ข้าราชการจะต้องยึดราชการเป็นอาชีพ ตั้งหน้าปฏิบัติราชการโดยไม่มัวกังวลถึงการประกอบอาชีพอื่นจนเสียราชการ
๒. การเป็นผู้จัดการห้างหุ้นส่วนบริษัท จะมีภาระต้องจัดการจนไม่เป็นอันจะตั้งหน้าปฏิบัติราชการ จึงต้องห้ามไว้ก่อน
๓. การดำรงตำแหน่งในบริษัทห้างร้านเอกชนที่ทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่ายอมให้บริษัทห้างร้านอาศัยชื่อหาประโยชน์เป็นการกระทำที่อาจเสียความเที่ยงธรรมและเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการ จึงไม่พึงกระทำ

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ม. ๖.๑

กรณีที่ ๑ ผู้อำนวยการกองเป็นกรรมการบริหารของบริษัทหนึ่ง

กรณีที่ ๒ อธิบดีเป็นประธานกรรมการบริษัทหนึ่ง

มีปัญหาว่า กรณีใดเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรรมการบริหารและประธานกรรมการของบริษัท ไม่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกับ กรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ จึงไม่ต้องห้าม เว้นแต่จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้นั้นได้เข้าไปจัดการ หรือเป็นตัวกระทำการโดยตรง หรือใช้เวลาราชการไปทำ หรือการดำรงตำแหน่งนั้นทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่าเป็นการยอมให้บริษัทห้างร้านอาศัยชื่อของตนหาประโยชน์ จึงจะผิดวินัย

สรุป ไม่ผิดวินัยทั้ง ๒ กรณี เว้นแต่จะกระทำการโดยเข้าลักษณะบางประการดังกล่าวข้างต้น

ข้อมูล ม. ๖.๒

กรณีที่ ๑ นิติกรเป็นกรรมการอำนวยการในบริษัท

กรณีที่ ๒ ผู้อำนวยการกอง เป็นผู้อำนวยการบริษัท

มีปัญหาว่า กรณีใดเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรรมการอำนวยการ และผู้อำนวยการ เป็นตำแหน่งที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกับกรรมการผู้จัดการหรือผู้จัดการ จึงต้องห้ามซึ่งข้าราชการเป็นไม่ได้ ผิดวินัย

ข้อมูล ม. ๖.๓

ข้าราชการเป็นตัวแทนบริษัทประกันชีวิต

มีปัญหาว่า เป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

ตัวแทนบริษัทประกันชีวิต ไม่มีความผูกพันกับบริษัทในฐานะนายจ้างกับลูกจ้าง ไม่มีเงินเดือนประจำ ได้รับเพียงค่าบำเหน็จคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ในการหาประกันชีวิต ทำหน้าที่ชักชวนแนะนำให้คนทำประกันชีวิตกับบริษัทซึ่งจะทำเวลาใดก็ได้ ไม่ทำก็ได้ ไม่เข้าลักษณะคล้ายคลึงกับผู้จัดการห้างหุ้นส่วนบริษัท จึงไม่ต้องห้าม ทำได้โดยไม่ผิดวินัย เว้นแต่จะใช้เวลาราชการไปหาประกันชีวิต จึงจะผิดวินัย

ข้อมูล ม. ๖.๔

เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีไปเป็นพนักงานเก็บเงินของโรงแรมชั้น ๑ ในเวลากลางคืน

มีปัญหาว่า เป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การเป็นพนักงานเก็บเงิน ไม่ใช่ตำแหน่งที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกับผู้จัดการ ทำในเวลากลางคืน ไม่ได้ใช้เวลาราชการไปทำ โรงแรมชั้น ๑ ไม่ใช่สถานอบายมุขหรือแหล่งประกอบการเสื่อมเสียศีลธรรมที่จะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงหรือเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการแต่อย่างใด และงานที่ทำนี้ก็ไม่ได้ทำให้ผู้ใดอาศัยชื่อของตนแสวงหาประโยชน์ได้ จึงทำได้โดยไม่ผิดวินัย

ข้อห้ามประการที่ ๗

ไม่กลั่นแกล้ง กดขี่ หรือข่มเหงกันในการปฏิบัติราชการ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ไม่ให้ข้าราชการพลเรือน กระทำการ ดังนี้

“(๗) ต้องไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้ง กดขี่ หรือข่มเหงกันในการปฏิบัติราชการ”

คำอธิบาย

โดยที่ข้าราชการต้องอยู่ร่วมกันในหน่วยงาน และปฏิบัติราชการร่วมกัน ประสิทธิภาพของราชการจะมีได้นั้น นอกจากข้าราชการจะต้องมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน และช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้ว ยังจะต้องไม่กลั่นแกล้ง กดขี่ หรือข่มเหงกันในการปฏิบัติราชการด้วย

“กลั่นแกล้ง” หมายถึง หาความไม่ดีใส่ให้ หาอุบายให้ร้าย หรือกระทำการอย่างใดที่มีเจตนาให้ผู้อื่นเดือดร้อน

“กดขี่” หมายถึง การข่มให้อยู่ในอำนาจของตน ใช้อำนาจ หรือกำลังบังคับเอา แสดงอำนาจเหนือ

“ข่มเหง” หมายถึง ใช้กำลังรังแก

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ม. ๗.๑

ข้าราชการสตรี ๒ คน ไม่ชอบหน้ากัน ขณะที่ทั้ง ๒ คน ยืนเข้าแถวรอสั่งอาหารที่ร้านสวัสดิการของกรม คนยืนหน้าเข้าถึงตู้อาหารแล้ว แกล้งยืนใช้สายตากวาดมองอาหารชนิดต่างๆ อยู่ นานเกินจำเป็นโดยไม่สั่งอาหารชนิดใดในเวลาอันสมควร ทำให้คนยืนหลังไม่พอใจ เดินลัดคิวไปสั่งอาหารก่อนคนยืนหน้า

มีปัญหาว่า ข้าราชการสตรีคนใดใน ๒ คนนี้ กระทำผิดวินัยอย่างไร หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล ข้าราชการสตรีทั้ง ๒ คน ไม่ได้กระทำผิดวินัยฐานกลั่นแกล้งกันในการปฏิบัติราชการ เพราะการสั่งอาหารรับประทาน ไม่ได้เป็นการปฏิบัติราชการ แต่อาจผิดวินัยฐานไม่รักษาความสามัคคี ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะในการปฏิบัติราชการ

ข้อมูล ม. ๗.๒

ข้าราชการผู้หนึ่ง นำเสนองานที่ตนทำเสร็จแล้วตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต่อหัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้ากลุ่มงานเก็บไว้จนเรื่องหายโดยไม่บอกกล่าวให้ผู้เสนองานทราบ เมื่อผู้เสนองานทวงถามก็เฉยเสียไม่ชี้แจงประการใด จนกระทั่งผู้เสนองานไม่ได้เงินเดือน เพราะไม่มีผลงาน

มีปัญหาว่า หัวหน้ากลุ่มงาน กระทำผิดวินัยอย่างไร หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

การกระทำของหัวหน้ากลุ่มงาน มีลักษณะที่ส่อไปในทางกั่นแก้งกันในการปฏิบัติราชการ ซึ่งผิดวินัย เว้นเสียแต่หัวหน้ากลุ่มงานสามารถชี้แจงได้เพียงพอที่จะฟังได้ว่า มิได้กั่นแก้ง

ข้อมูล ม. ๗.๓

หัวหน้ากอง สั่งให้ข้าราชการตำแหน่งระดับชำนาญการผู้หนึ่งร่างหนังสือตอบข้อหารือของ ส่วนราชการหนึ่ง ข้าราชการผู้นั้นร่างหนังสือตามที่รับคำสั่งเสร็จ แล้วนำเข้าเสนอหัวหน้ากองในห้อง หัวหน้ากอง และยื่นฟังคำสั่งใหม่ หัวหน้ากองอ่านร่างหนังสือนั้น แล้วพูดว่า “เป็นระดับชำนาญการ แล้วยังร่างหนังสืออ่านไม่รู้เรื่อง เอาไปร่างใหม่” แล้วโยนร่างหนังสือนั้นลงพื้นให้ข้าราชการผู้นั้นรับไป

มีปัญหาว่า หัวหน้ากองกระทำผิดวินัยอย่างไรหรือไม่ ในกรณีที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ทำงานไม่ดีพอเช่นนี้ ผู้บังคับบัญชาควรทำอย่างไร

ข้อวิเคราะห์

การกระทำของหัวหน้ากองตามข้อมูล เป็นการกดขี่ ข่มเหงกันในการปฏิบัติราชการ ซึ่งเป็น การกระทำผิดวินัย

ในกรณีที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทำงานไม่ดีพอ เช่นนี้ ผู้บังคับบัญชาไม่ควรใช้วิธี “สั่ง” แต่ควรใช้ วิธีการ “สอน” และไม่ควรทำในลักษณะดูหมิ่นเหยียดหยามเช่นนั้น แต่ควรเรียกให้นั่งบนเก้าอี้ แล้ว แนะนำหลักในการร่างหนังสือเช่นนั้น แล้วมอบให้ไปร่างใหม่อีกครั้ง

ข้อห้ามทางวินัยประการที่ ๘

ไม่ล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศต่อข้าราชการและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ไม่ให้ข้าราชการพลเรือน กระทำการ ดังนี้

“(๘) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.”

คำอธิบาย

การกระทำอันเป็นการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศที่ต้องห้ามตาม กฎ ก.พ. หมายถึงการกระทำต่อข้าราชการด้วยกัน หรือต่อผู้ร่วมปฏิบัติราชการที่ไม่ใช่ข้าราชการ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในสถานที่ราชการ หรือนอกสถานที่ราชการ โดยผู้ถูกกระทำมิได้ยินยอมต่อการกระทำนั้น หรือทำให้ผู้ถูกกระทำเดือดร้อนรำคาญ ซึ่งเป็นการกระทำการประการใดประการหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑. กระทำการด้วยการสัมผัสทางกายที่มีลักษณะส่อไปในทางเพศ เช่น การจูบ การโอบกอด การจับอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง เป็นต้น
๒. กระทำการด้วยวาจาที่ส่อไปในทางเพศ เช่น วิพากษ์วิจารณ์ร่างกาย พุดหยอกล้อ พุดหยาบคาย เป็นต้น
๓. กระทำการด้วยอากัปกริยาที่ส่อไปในทางเพศ เช่น การใช้สายตาลวนลาม การทำสัญญาณ หรือสัญลักษณ์ใด ๆ เป็นต้น
๔. การแสดงหรือสื่อสารด้วยวิธีการใด ๆ ที่ส่อไปในทางเพศ เช่น แสดงรูปลามกอนาจาร ส่งจดหมายข้อความ หรือการสื่อสารรูปแบบอื่น เป็นต้น
๕. การแสดงพฤติกรรมอื่นใดที่ส่อไปในทางเพศ ซึ่งผู้ถูกกระทำไม่พึงประสงค์หรือเดือดร้อนรำคาญ

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ม. ๘.๑

ข้าราชการสตรีโสดผู้หนึ่ง ได้เลื่อนตำแหน่งจากนิติกรชำนาญการเป็นนิติกรชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากองนิติการ ซึ่งเป็นผู้ชายขอจับมือแสดงความยินดีด้วย ข้าราชการสตรีผู้นั้น ก็ต้องจับมือกับหัวหน้ากอง

มีปัญหาว่า หัวหน้ากองนิติการกระทำผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล แม้เป็นการกระทำด้วยการสัมผัสทางกาย แต่จะเป็นการกระทำอันเป็นการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ หรือไม่ จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงองค์ประกอบ ๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑ เป็นการกระทำที่มีลักษณะส่อไปในทางเพศ หรือไม่

ประการที่ ๒ ผู้ถูกระทำยินยอมหรือไม่ หรือยินยอมแต่ทำให้ผู้ถูกระทำเดือดร้อนรำคาญหรือไม่

ถ้ากรณีตามข้อมูล ไม่เข้าองค์ประกอบที่ ๑ คือไม่มีลักษณะที่ส่อไปในทางเพศ ก็ไม่ผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ แม้จะเข้าองค์ประกอบที่ ๑ แต่ไม่เข้าองค์ประกอบที่ ๒ คือผู้ถูกระทำยินยอม ไม่ทำให้ผู้ถูกระทำเดือดร้อนรำคาญ ก็ไม่ผิดวินัยฐานล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ถ้าเข้าองค์ประกอบทั้ง ๒ ประการ คือ เป็นการกระทำที่มีลักษณะส่อไปในทางเพศ และผู้ถูกระทำมิได้ยินยอม หรือยินยอมแต่ทำให้ผู้ถูกระทำเดือดร้อนรำคาญ ก็ผิดวินัยฐานล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

อย่างไรก็ดี แม้การกระทำตามข้อมูลจะไม่ผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ แต่อาจผิดวินัยฐานอื่นก็ได้ เช่นกระทำการอันทำให้ชื่อเสียงของตนเสื่อมเสีย

ข้อมูล ม. ๘.๒

ข้าราชการชายผู้หนึ่ง ขึ้นลิฟท์พร้อมกับข้าราชการสตรีอีกหลายคน ขณะอยู่ในลิฟท์
ข้าราชการชายร้องเพลงเบา ๆ ว่า “ เมื่อวานก็ดูสวยดี แต่วันนี้สวยกว่าเมื่อวาน ”

**มีปัญหาว่า ข้าราชการชายผู้นั้นกระทำความผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ
หรือไม่**

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล จะเป็นการกระทำความผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศหรือไม่ จะต้อง
พิจารณาโดยคำนึงถึงองค์ประกอบ ๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑ เป็นการกระทำที่มีลักษณะส่อไปในทางเพศ หรือไม่

ประการที่ ๒ ทำให้ผู้ถูกระทำความผิดร้อนราคาญ หรือไม่

กรณีตามข้อมูล พอจะวินิจฉัยว่า การกระทำนั้นมีลักษณะที่ส่อไปในทางเพศตามองค์ประกอบ
ที่ ๑ ได้ แต่ยังไม่แน่ว่า มีใครเป็นผู้ถูกระทำความผิดและมีใครเดือดร้อนราคาญ ตามองค์ประกอบที่ ๒

ถ้าการกระทำนั้น เป็นการร้องเพลงลอย ๆ โดยไม่จำเพาะเจาะจงว่าหมายถึงผู้ใด ก็ไม่มี
ผู้ถูกระทำความผิดจะเดือดร้อนราคาญตามองค์ประกอบที่ ๒ ย่อมไม่ผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคาม
ทางเพศ

ถ้าการกระทำนั้น เจาะจงว่าหมายถึงใคร เช่นมองหน้าสตรีคนใดคนหนึ่งในขณะที่ร้องเพลง และ
สตรีผู้นั้นรู้สึกเดือดร้อนราคาญ ข้าราชการชายผู้นั้นก็กระทำความผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทาง
เพศ แต่ถ้าสตรีผู้นั้นไม่รู้สึกเดือดร้อนราคาญ ข้าราชการชายผู้นั้นก็ไม่ได้กระทำความผิดวินัยฐานล่วงละเมิด
หรือคุกคามทางเพศ

ข้อมูล ม. ๘.๓

ข้าราชการสตรี นำร่างหนังสือเข้าเสนอหัวหน้ากองชายในห้องหัวหน้ากอง หัวหน้ากองยื่นมือทำท่าจะรับร่างหนังสือ แต่มองหน้าข้าราชการสตรีผู้นั้น พร้อมกับยิ้มอยู่ครู่หนึ่ง จึงรับร่างหนังสือ

มีปัญหาว่า หัวหน้ากองกระทำผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล มีลักษณะเป็นการกระทำด้วยอาภักปฏิกิริยาที่สื่อไปในทางเพศ แต่จะเป็นการกระทำผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของข้าราชการสตรีผู้นั้นว่าทำให้เธอเดือดร้อนรำคาญ หรือไม่ ถ้าการกระทำเช่นนั้นทำให้เธอเดือดร้อนรำคาญ หัวหน้ากองก็กระทำผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ ถ้าการกระทำเช่นนั้นไม่ได้ทำให้เธอเดือดร้อนรำคาญ หัวหน้ากองก็ไม่ผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ แต่จะผิดวินัยฐานอื่นหรือไม่ ต้องพิจารณาตามข้อเท็จจริง และบทวินัยเป็นเรื่อง ๆ ไป

ข้อมูล ม. ๘.๔

หัวหน้ากองชาย ส่งข้อความทางโทรศัพท์ ถึงข้าราชการสตรีที่เป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งหยุดงานไปวันหนึ่ง ว่า “เป็นอะไรไป ถึงขนาดต้องแต่งตัวชุดวันเกิดไปให้หมอดู หรือเปล่า”

มีปัญหาว่า หัวหน้ากองกระทำผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล เป็นการสื่อสารที่ยังไม่แน่ว่าส่อไปในทางเพศ หรือไม่ ถ้าสตรีผู้นั้นยังสาวโสด ที่ไม่สนิทสนมกับหัวหน้ากองถึงขนาดพูดเล่นกันได้ และรู้สึกเดือดร้อนรำคาญในการได้รับข้อความในทำนองว่า “แก้ผ้าให้หมอดู” เช่นนี้ก็พอจะพิจารณาว่าเป็นการสื่อสารที่ส่อไปในทางเพศ ซึ่งผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศได้ แต่ถ้าสตรีผู้นั้นเป็นคนสูงอายุ และสนิทสนมกับหัวหน้ากองถึงขนาดพูดเล่นกันได้ ก็เป็นการหยอกล้อกันซึ่งไม่ส่อไปในทางเพศ ไม่ผิดวินัยฐานล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ

ข้อห้ามทางวินัยประการที่ ๙

ไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ

บทวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ไม่ให้ข้าราชการพลเรือน กระทำการ ดังนี้

“(๙) ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ”

คำอธิบาย

ข้าราชการมีหน้าที่เป็นผู้ให้บริการแก่ประชาชน จึงต้องให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการ จะดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการไม่ได้

“ดูหมิ่น” หมายถึง สบประมาท ดูถูก ทำให้อับอาย การดูหมิ่นเหยียดหยามอาจทำได้ด้วยวาจา หรือกริยาท่าทางก็ได้

“เหยียดหยาม” หมายถึง ดูถูก หรือแสดงความรังเกียจ ในลักษณะกดให้ต่ำลง

“กดขี่” หมายถึง ข่มให้อยู่ในอำนาจ ใช้อำนาจบังคับเอา แสดงอำนาจเหนือ

“ข่มเหง” หมายถึง ใช้กำลังรังแก แกล้งทำความเดือดร้อนให้

“ประชาชนผู้ติดต่อราชการ” หมายถึง ผู้ที่ติดต่อราชการกับหน่วยงานของตนซึ่งอาจเป็นการติดต่ออยู่ห่างกันก็ได้ เช่นติดต่อทางโทรศัพท์ หรือเมื่อออกไปปฏิบัติราชการยังท้องที่นอกหน่วยงาน

กรณีตัวอย่าง

ข้อมูล ม. ๙.๑

เจ้าหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ ไม่รับเรื่องราวที่ราษฎรคนหนึ่งยื่นร้องทุกข์ โดยบอกว่า “เขียนไม่เป็น เรียนหนังสือมาหรือเปล่า เอาไปให้คนอื่นเขียนให้ใหม่” แล้วโยนหนังสือลงพื้นให้ผู้ร้องหยิบเอาไป

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้น กระทำผิดวินัยอย่างไร หรือไม่

ข้อวิเคราะห์

กรณีตามข้อมูล เป็นการดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการจึงเป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อมูล ม. ๙.๒

มีหญิงชราคนหนึ่งมายืนเหลียวซ้ายแลขวาวอยู่ข้างหน้าโต๊ะทำงานของเจ้าหน้าที่โดยไม่ได้พูดจาประการใด เจ้าหน้าที่ผู้นั้นพูดว่า “มายืนเกะกะอยู่ทำไม ออกไป”

มีปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้น กระทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

เมื่อประชาชนมายืนเหลียวซ้ายแลขวาวอยู่ที่หน้าโต๊ะเจ้าหน้าที่เช่นนั้น แสดงว่าต้องการพบใครคนหนึ่งหรือต้องการมาติดต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจเกี่ยวกับหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ได้ จึงต้องต้อนรับเขาโดยถามเขาก่อนว่าต้องการพบใครหรือจะติดต่อเรื่องใด แล้วก็อำนวยความสะดวกแก่เขาตามสมควร การหาว่าเขามายืนเกะกะและไล่ให้ออกไปเช่นนั้น เป็นการเหยียดหยามประชาชน ซึ่งถ้าเขามาติดต่อราชการ ก็จะผิดวินัยฐานเหยียดหยามประชาชนผู้ติดต่อราชการ

ข้อมูล ม. ๙.๓

ชายผู้หนึ่งมาขอซื้อยานิตหนึ่งที่ห้องเภสัชกรรมของสถานพยาบาลของทางราชการ โดยไม่มีใบสั่งแพทย์ เภสัชกรบอกว่าเป็นยาอันตรายต้องมีใบสั่งแพทย์จึงจะขายยานิตนี้ให้ได้ ชายผู้นั้นบอกว่าเขาเป็นแพทย์ซื้อได้โดยไม่ต้องมีใบสั่งแพทย์ เภสัชกรพูดว่า “หน้าตาอย่างนี้ หรือเป็นแพทย์ ไม่เชื่อหรือ”

มีปัญหาว่า เภสัชกรผู้นั้นทำผิดวินัยหรือไม่

ข้อวิเคราะห์

คำพูดของเภสัชกรดังกล่าว เป็นการดูหมิ่น เหยียดหยามประชาชนผู้ติดต่อราชการ จึงผิดวินัย

พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ท่านทั้งหลายซึ่งมีความรู้ความคิด สติปัญญา สามารถที่จะสร้างประโยชน์ต่าง ๆ ได้พร้อมมูล
อยู่นี้ ถ้าขาดวินัย ก็อาจปล่อยตัว ปล่อยใจให้เป็นไปตามความสะดักสะบาย ทำให้สูญเสียประโยชน์ที่พึงจะ
ได้ไปเปล่า ๆ เท่ากับได้เขยิบเขยิบทำลายตนเองและทำลายผู้อื่น ให้เสียหายด้วยอย่างน่าตำหนิที่สุด
เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องใฝ่ขบขันขบขัน คือขบขันให้ทำความดีความเจริญให้แก่ตน และเมื่อแล้ว
ความดีความเจริญนั้นแก่ผู้อื่นพร้อมกันไปด้วย...

พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๐